

17 noiembrie - Ziua Internațională a studenților

MESAJUL CĂTRE TINERET al dlui Vasile TARLEV, Prim-ministru al Moldovei

Tineri ai Moldovei!

Cu o deosebită plăcere mă adresez către voi, cei care sinteți potențialul de înnoire al Moldovei de astăzi, unica forță capabilă să construiască o societate

performantă și prosperă. Sint ferm convins că investiția în educație, în formarea voastră civică este cea mai rentabilă pentru orice guvernare, care dorește să se afle într-o conlucrare permanentă cu societatea și vrea să facă față provocărilor prezentului.

Ne-am angajat în competiția țărilor europene care-și edifică o societate a cunoașterii, o societate prosperă, bunăstarea căreia se bazează nu numai pe progresul tehnologic, ci și pe diversitate și toleranță, pe solidaritate socială.

Ne-am propus, așadar, să făurim un stat de drept și aceasta implică neapărat asumarea de către voi, cei tineri, a unei răspunderi efective, a unei datorii de onoare de a ocroti meșteșugul natal, de a-i întoarce însutit grija și căldura, care să fie pe măsura dragostei de neam. Doar așa vom scoate țara din criză și o vom lansa în procesul de integrare mondială. Datoria voastră este de a vă iubi și stima mai presus de orice limite părinții și Patria, țara unde v-ați născut și v-ați format ca personalități. Cum altfel v-ați putea manifesta ca patrioți?

Fii ai Moldovei și nepoți ai lui Ștefan!

Pășind cu dreptul în acest mileniu, să

ne întrebăm, dar, unde ne este cea forță interioară, dârzenia și noblețea sufletului, care ne-au ajutat să rezistăm de-a lungul veacurilor și necazurilor?

Ca fii ai Moldovei, aveți datoria primordială de a-i spori puterea și a-i apăra independența oriunde ați fi: pe băncile de studii, în armată, pe câmp, în întreprinderi. Este o obligație de onoare, este scopul măreț al vieții voastre, fiindcă independența țării reprezintă însăși existența ei.

Respectăm toate statele de pe mapamond, ne stimăm vecinii și trăim cu toți în pace, dar bine este să ne întrebăm în fiecare zi: ce-am făcut eu, cu ce mi-am ajutat țara să-și păstreze integritatea și independența? Ce-am făcut astăzi ca ziua de mâine să vină mai luminoasă și mai darnică? Cine-mi doresc să fiu: spectatorul sau făuritorul destinului ei?

Tineri ai Moldovei!

Avem și vom avea mereu nevoie de oameni care să sfințească locul - de profesori, cercetători, inovatori talentați, întreprinzători și fermieri ingenioși, de o nouă clasă politică, de profesioniști care să preia modelul european, modelul ce ne învață să ne realizăm ambițiile de propășire și de conviețuire civilizată.

Istoria modernă favorizează popoarele înțelepte și cu verticalitate etico-morală. Sint convins că datorită profesionalismului, coeziunii sociale și aspirației spre bine vom izbuti să ne consolidăm suveranitatea, integritatea și independența. Marile popoare au fost cele unite și perseverente și numai filosofii lor au putut afirma: „Dumnezeu ne-a îndrăgit, fiindcă noi ne-am iubit între noi și astfel am izbândit”.

Vă îndeamnă "boboceii"

Doar setea de cunoștințe...

Maria Iazlovetchi, studentă, anul I, FRT

Dragi studenți, aș vrea să vă îndemn spre o contemplare profundă asupra valorilor vitale, căci viața pe care o avem este unică și merită a fi trăită la maximum. Omul se înalță prin muncă și doar setea cunoașterii este punctul forte al unei existențe decente.

Nu indiferența, ci efortul comun stă la baza prosperării și integrării europene a republicii noastre. Noi trebuie să conștientizăm semnificația deosebită a acestei valori, căci suntem acei, care trebuie să luptăm pentru dreptate și afirmare, pentru lumina și căldura aceluia fantastic și enigmatic viitor.

Nota redacției: La Teatrul de Vară, când pe 30 august curent avea loc întâlnirea celor peste 4000 de studenți nou-veniți la UTM cu profesorii, cu persoane oficiale de la cârma republicii și capitalei, studenta Maria Iazlovetchi - "bobocel" a rostit de la tribuna adunării cuvinte frumoase de îndemn la muncă.

AVIZ: "Mesager Universitar"

Redacția gazetei UTM "Mesager Universitar" aduce la cunoștința studenților și colaboratorilor, care doresc să ne scrie diferite articole, informații, poezie, proză etc., că ne pot expedia textele fie în mod obișnuit (pe hârtie) la decanate sau la anticamera rectoratului (blocul central), fie prin poșta electronică pe adresa: mesager@adm.utm.md Scrieți la gazetă! Despre cele mai diferite aspecte ale vieții universitare. Scrieți! Gazeta o facem împreună cu VOI! Gazeta educă, formează opinia, deci schimbă ceva fie în mentalitate, fie în mediul real.

Redacția:
tel. 32.55.01, 48.83.57

CMYK

UTM MESAGER UNIVERSITAR

Țara nu se poate ridica decât prin ingineri

Anul VI. Nr.10 (58). noiembrie 2003. Ediție lunară în 8 pagini
Fondator: Universitatea Tehnică din Moldova
<http://www.utm.md/mesager/>

Redactor-șef: Leonid BUSUIOC

ȘTIRI DE LA FACULTĂȚI

Energetică

Consiliul facultății a desemnat candidații FE la concursul universitar anual "Cel mai bun student, doctorand, profesor". Aceștia sunt: studenții-șefi de grupe academice Bogdan Ghies (TEI-011), Diana Oprea (AEC-011), Ion Păduraru (SRE-011) cu media de studii de "9,5", doctorandul Alexandru Cojocari și tânăra profesoară Viorica Apreotesei, lector-asistent, Catedra "Inginerie și Management în Energetică" (CIME), prof. Valentin Arion, șef catedră CIME (activitate de cercetare), prof. Nicolae Jitari, Catedra "Electromecanică" (creativitate tehnică).

Rezultatele sesiunii intermediare din anul de studii curent au fost examinate în prima duminică a lui noiembrie, în cadrul unei ședințe cu părinții studenților anilor I și II. Tradiția unor atare ședințe există la facultate de peste un deceniu. Interesul părinților este dublu: de a fi mereu la curent cu reușita studenților și a o stimula moral în permanență.

Inginerie și Management în Mecanică

Ion Știrbul, conf. dr. ing., șeful Catedrei "Geometrie Descriptivă și Desen", ne-a comunicat cu mândrie că actualmente la catedra pe care o conduce se lucrează intens asupra a două manuale universitare: dl Tudor Pleșcan, doctor în pedagogie, conf. ing., lucrează asupra manualului universitar - "Desen industrial", iar D-sa în colaborare cu dnii Mihai Ceapă, conf. dr. ing., Gheorghe Popovici, dr. hab., prof. univ. interimar au finisat lucrul asupra manuscrisului celei de-a doua ediții a manualului "Geometrie Descriptivă". În curând manuscrisul va fi depus la editură.

Inginerie și Management în Construcția de Mașini

În anul de studii 2002-2003 specialitatea "Design industrial", condusă de Valeriu Podborschi, lector superior la Catedra "Proiectarea și fabricarea mașinilor agricole" (PFMA), a avut I promoție. Toți cei 10 absolvenți ai acesteia au pășit "cu dreptul" în profesie: 5 dintre ei au devenit câștigători ai unui concurs de design al tractorului moldovenesc, organizat de Uzina "Tracom", sub patronatul Președintelui RM Vladimir Voronin, în cadrul Expoziției "Invent-2002": proiectele de diplomă ale lui Artenie Palii, Iulian Poia și Ion Ormangi au fost premiate cu câte 5 mii de lei, iar tezele anuale ale lui Sergiu Eftodiev și Alexandru Alexandrov - cu câte 3 mii de lei.

O altă performanță a acestei promoții este că 4 reprezentanți ai săi au fost selectați pentru a urma masteratul româno-francez la Universitatea din Brașov, iar Artenie Palii a acceptat invitația UTM, devenind profesor la Catedra PFMA.

Calculatoare, Informatică și Microelectronica

Între 15 și 19 octombrie curent, echipa "FCIM - UTM" a participat la Olimpiada regională de programare a studenților (sud-estul Europei), care s-a desfășurat la Universitatea "Politehnica" din București, România. Au participat 53 de echipe din 44 de universități - Bulgaria, Bosnia-Herțegovina, Grecia, Macedonia, Republica Moldova, România, Ucraina, Iugoslavia. Locurile I și II le-au împărțit cele două echipe din Bulgaria, care au rezolvat câte 7 probleme. Echipa "FCIM - UTM" s-a plasat, practic, pe la mijloc, pe locul 23, rezolvând doar 3 probleme, înaintea echipei Universității "Politehnica" din București, careia i-a revenit locul 24, având de asemenea 3 probleme rezolvate. Iar echipa Universității Tehnice "Gh. Asachi" din Iași a rezolvat doar 2 probleme, ocupând locul 31. Nicolae Falico, antrenorul echipei "FCIM - UTM", a apreciat astfel participarea discipolilor săi în acest concurs: - Eu consider că echipa noastră "FCIM - UTM" a avut un bun succes, dacă luăm lucrurile în comparație și cu trecutul, când am mai participat la asemenea olimpiade. În 2002, de exemplu, echipa UTM a rezolvat doar o singură problemă, ocupând în clasament locul 39, din 49 de echipe. Eu cred că echipele UTM la viitoarele olimpiade pot lupta pentru a intra în primele 10 clasate. Ne bucurăm pentru succesul olimpicilor noștri și îi felicităm cu căldură pe cei trei membri ai echipei, studenți de la FCIM: Alexei Gridnev, Igor Leiciu, Alexei Nenno.

Radioelectronică și Telecomunicații

La Catedra "Telecomunicații" de la FRT actualmente se află în plin proces de elaborare noul plan de studii pentru specialitatea 2101-telecomunicații.

Potrivit lui Nicolae Bejan, șef catedră, conf. dr., noul plan de studii se conformează cerințelor europene și prevede introducerea creditelor academice transferabile cu durata de studii de 4 ani.

Un obiectiv de bază al catedrei este și modificarea programelor de studii în concordanță cu cerințele ramurii de telecomunicații. Pornind de la faptul că tehnologiile acum se perimează într-un termen foarte scurt - aproximativ în 3 ani, necesită o revizuire continuă și programele de studii.

Tehnologie și Management în Industria Alimentară

Pe 1 decembrie a. c. la Catedra "Tehnologia conservării" va avea loc susținerea a două teze de doctor în științe tehnice: dl Artur Macari - în tema "Influența proprietăților oxido-reducătoare a sucului și pulpei din fructe-pomuloare asupra evoluției bio-antioxidanților" și dl Vladislav Reșetco - în tema "Cercetări privind tehnologia preparatului lacto-bacterian". Susținerea prealabilă a celor două teze a avut loc pe 23 octombrie a.c., în prezența specialiștilor de la diferite instituții de profil, care au recomandat tezele pentru susținere.

Cadastru, Geodezie și Construcții

Catedra "Construcții și mecanica structurilor" (șef catedră Gh. Moraru, prof. univ. dr. hab.) a fost gazda seminarului științific "Calculul structurilor de rezistență la solicitări normale și extreme". Participanții la seminar au abordat, în special, probleme legate de comportările structurilor de rezistență la solicitări variabile în timp, cum ar fi solicitările provenite din acțiuni seismice, de șoc etc.

Un interes deosebit pentru specialiștii în materiale anizotrope (beton armat, lemn, mase plastice etc.) a trezit referatul absolventei doctoranturii Universității de Stat din Moldova Natalia Nicoricu cu tema: "Scheme în diferențe finite în probleme dinamice pentru corpuri elastice anizotrope" (Catedra "Matematica aplicată", conducător științific conf. univ. dr. V. Pațuc).

La seminar au participat și reprezentanți ai altor catedre ale Facultății Cadastru, Geodezie și Construcții, care activează în domenii înrudite.

Industria Ușoară

Cei mai buni studenți din anul IV, specialitatea "Design industrial în confecții", au format un Centru de creație, în cadrul căruia lucrează asupra proiectării unei ample colecții de vestimentație.

Dna Elena Musteață, șef-interimar al Catedrei "Bazele Designului și Creației Tehnice", lector superior, a menționat că studenții respectivi s-au evidențiat și la trasarea bilanțului practicii de vară, având cele mai excelente modele de vestimentație. Colecția la care ei lucrează în prezent va include 7 - 15 modele moderne, pe care studenții le execută sub îndrumarea lectorilor: Violeta Buga, Marina Goreaciovscia, Viorica Scobioală, Oxana Goncear.

Studenții tind să-și prezinte opera (colecția) la Festivalul de Mode din Cluj-Napoca și Chișinău, ce se va desfășura în sezonul de primăvară-vară - 2004.

Urbanism și Arhitectură

În cadrul unei practici de specialitate, desfășurate sub egida decanului FUA, dlui Nistor Grozavu, un grup de studenți de la FUA au realizat macheta mănăstirii Căpriana. Actualmente macheta se află la Cancelaria de Stat, unde participă într-un concurs organizat sub patronajul Președintelui țării dlui Vladimir Voronin. Lucrarea a fost înalt apreciată de către specialiști și se preconizează că ea se va păstra în muzeul mănăstirii.

CMYK

BSUN – rețea universitară la Marea Neagră

BSUN reprezintă abrevierea denumirii engleze "Black Sea Universities Network", ceea ce se traduce "Rețeaua Universitară la Marea Neagră".

BSUN este una dintre structurile Organizației Cooperarea Economică la Marea Neagră (CEMN) și are drept scop inițierea și dezvoltarea cooperării între universitățile țărilor riverane Mării Negre, astfel ca să se poată realiza pas cu pas compatibilizarea sistemelor naționale de învățământ, să se creeze, în ultimă analiză, un spațiu educațional, inclusiv cel universitar, unic, nu numai regional, dar și pe întreaga Europă.

BSUN a luat naștere în 1999, iar Universitatea Tehnică din Moldova reprezentată la cea reuniune s-a numărat deci printre instituțiile constituante. Mai apoi, la Congresul I al BSUN de la Istanbul au aderat încă două instituții de învățământ superior din Republica Moldova: Academia de Studii Economice și Universitatea de Stat din Comrat.

Prin cooperarea în cadrul Rețelei Universitare la Marea Neagră – BSUN putem organiza proiecte-programe de interes reciproc: cercetări științifice, învățământ la distanță, tehnologii educaționale, acțiuni culturale, turistice, editări de manuale, monografii etc.

Prin cooperarea în cadrul BSUN se organizează școli de vară cu participarea studenților, masteranzilor, doctoranzilor, profesorilor din diferite țări ale lumii, ale regiunii riverane Mării Negre. Se intensifică mobilitatea studenților din cele 100 de universități-membre la ora actuală ale BSUN. Este preconizată necesitatea ca fiecare student din aceste universități să treacă pe parcursul anilor universitari un stagiul didactic în altă țară decât țara lui de origine, astfel să înlesnim comunicarea lingvistică

de studii. Ca rezultat, vom avea o internaționalizare a pieței de muncă, oferind tinerilor specialiști șansa de a se angaja fie în țara de origine, fie în altă țară, dacă ne referim mai ales la domeniile transportului, comunicațiilor, energeticii, ecologiei, turismului etc., declarate prioritare de către CEMN.

Asemenea concluzii au fost formulate încă la Congresul al II-lea al BSUN de la Baku, în septembrie 2002, la care a prezentat un raport și rectorul Universității Tehnice din Moldova, academicianul **Ion Bostan**.

În cadrul CEMN, în afară de BSUN există și o structură denumită **Centrul Internațional de Studii a Mării Negre – ICBSS**. Conform recomandărilor Congresului al II-lea al BSUN de la Baku, recent, între 22 și 24 octombrie 2003, la Chișinău, în incinta Universității Tehnice din Moldova a fost

știința și transferul tehnologic în regiunea Mării Negre în contextul globalizării: aspecte ale integrării.

Pe parcursul celor două zile ale seminarului internațional, desfășurat sub egida BSUN, ICBSS, ministrilor Afacerilor Externe și Educației ale RM, Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvol-

“Cercetarea și dezvoltarea tehnologică în Republica Moldova”. Cu un raport documentat a venit dl **Gheorghe Rusnac**, rectorul USM, președinte al Consiliului Rectorilor din Moldova “Cooperarea interuniversitară internațională”.

Din partea Universității Tehnice din Moldova au expus rapoarte profund documentate dnii **Ion Bostan**, rector al UTM, academician, **Grigore Secieru**, dr. – “Conexiunea infrastructurii informaționale la rețeaua trans-europeană GEANT – pas important spre integrarea regională și europeană”, dl **Ion Tighineanu**, prorector – “Universitatea Tehnică a Moldovei: tendințe de integrare europeană”, dl **Petru Todos**, prim-prorector – “Implementarea sistemului de credite transferabile la UTM și probleme de calitate a instruirii”, dl **Valentin Amariei**, prorector – “Crearea rețelei naționale de formare continuă la distanță”. La tribuna seminarului internațional au luat cuvântul și alți rectori, prorectori de universități, specialiști

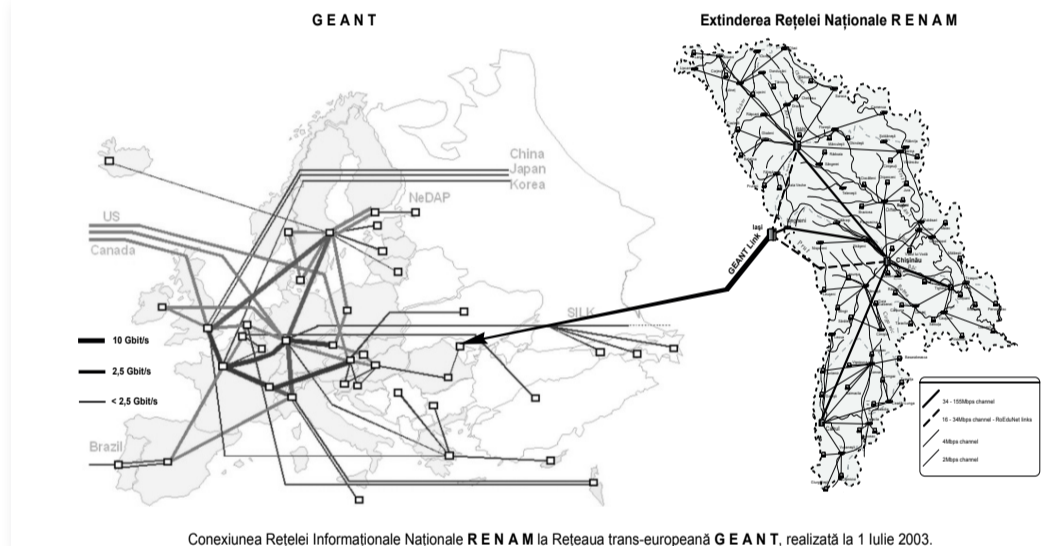
tare tehnologică al RM, AȘM, UTM și altor universități din RM, au fost prezentate peste 25 de rapoarte. S-au pus în discuție și analiză diverse aspecte ale cooperării în regiunea Mării Negre în domeniile învățământului, cercetării, transferului tehnologic, infrastructurii informaționale – componente fundamentale în opera de integrare regională, europeană și globală.

Dl **Yannis Papanikolau**, directorul general al Centrului Internațional de Studii la Marea Neagră – ICBSS, a raportat despre “Colaborarea științifică în regiunea Mării Negre: cazul CEMN”. Dl **Eden Mamut**, secretarul general al Rețelei universitare a Mării Negre, a vorbit în tema “Edificarea parteneriatului cu industria: problemă-cheie a excelenței în educație: cazul Universității “Ovidius” din România, referitor la programul oferit în domeniul energeticii”. Raportul prezentat de dl **Andrei Andrieș**, președintele AȘM, s-a intitulat “Prioritățile cercetărilor științifice în contextul integrării europene și regionale”. Dl **Anatol Rotaru**, președinte al Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică din RM, a expus tema

din Albania, Bulgaria, Grecia, România, Rusia, Turcia, Ucraina, precum și din țări exterioare CEMN – Belgia, Franța, Luxemburg.

Spectrul tematic al rapoartelor a fost deci extins mult prin experiența diversă și utilă a diferitelor colective universitare, cum ar fi, de exemplu, “Parcul Hi-Teck al Universității Tehnice din Varna, Bulgaria și rolul lui în promovarea tehnologiilor noi”, “Rolul universităților în educația pentru un viitor durabil”, “Parcul de soft din Galați – inițiativă comună a universității și comunității locale”, “Proiectele de cercetare și transfer tehnologic la Universitatea Tehnică de Stat din Kubani, Rusia”, “Inițierea unei L-rețele de excelență pentru a construi un parteneriat educațional și științific al universităților din regiunea Mării Negre” ș.a.

La “masa rotundă” cu participarea celor două structuri din cadrul CEMN, și anume, BSUN și ICBSS, s-a decis ca seminarul internațional de la Chișinău să adopte o **rezoluție**, în care să fie stipulate măsuri concrete privind dezvoltarea cooperării în regiunea Mării Negre în domeniile

Conexiunea Rețelei Informaționale Naționale RENAM la Rețeaua trans-europeană GEANT, realizată la 1 Iulie 2003.

profesională în arealul Mării Negre și să accelerăm tocmai compatibilizarea sistemelor naționale de învățământ, compatibilizarea diplomelor și altor acte

convocată ședința comună a celor două structuri ramurale – BSUN și ICBSS. Concomitent, a avut loc și seminarul internațional cu genericul “Educația,

Rezoluția Seminarului Internațional

“EDUCAȚIA, ȘTIINȚA ȘI TRANSFERUL TEHNOLOGIC DIN REGIUNEA MĂRII NEGRE ÎN CONTEXTUL GLOBALIZĂRII: ASPECTE ALE INTEGRĂRII”

organizat în comun de către Rețeaua Universităților din regiunea Mării Negre (BSUN) și Centrul Internațional de Studii al Mării Negre (ICBSS), în perioada 22-24 octombrie la Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova

Seminarul Internațional, organizat în conformitate cu decizia Congresului II al Rețelei Universitare din Regiunea Mării Negre (BSUN), din octombrie 2002, Baku, Azerbaidjan și susținut cu asistența Universității Tehnice, Academiei de Științe și altor instituții din Republica Moldova, a avut ca obiectiv dezvoltarea cooperării în cadrul BSUN a universităților și instituțiilor din regiunea Mării Negre în domeniul educației, științei și transferului tehnologic și inițierea cooperării între BSUN și Centrul Internațional de Studii al Mării Negre (ICBSS). Seminarul a întrunit reprezentanți din țările-membre ale Cooperării Economice la Marea Neagră (CEMN): Albania, Bulgaria, Grecia, Moldova, România, Rusia, Turcia și Ucraina, reprezentanți ai Rețelei Universităților din regiunea Mării Negre (BSUN), Centrului Internațional de Studii al Mării Negre (ICBSS), Secretariatului Internațional Permanent al CEMN (BSEC PERMIS), Adunării Parlamentare CEMN (PABSEC), Ministerului Educației al Republicii Moldova, Institutului de Politici Publice din Moldova, oaspeți invitați din Franța, Germania și Belgia.

Ținând cont de faptul că țările participante la Cooperarea Economică la Marea Neagră au diferite calități de aderare la Procesul de la Bologna (învățământul universitar din Europa) – unele ca membri, altele ca observatori sau candidați în membri, concluzia generală a Seminarului a relevat că toate activitățile Rețelei Universităților din regiunea Mării Negre să se axeze pe realizarea obiectivelor privind edificarea Spațiului Educațional

European Unic și a Spațiului European Științific.

Participanții au menționat importanța implicării potențialului intelectual din universități și instituțiile academice în modernizarea învățământului superior, a cercetării științifice și a transferului tehnologic în regiune.

În acest context, Seminarul Internațional a decis următoarele:

- ICBSS și BSUN vor coopera coerent asupra conceperii și promovării proiectelor în domeniul învățământului, cercetării științifice și transferului tehnologic către Uniunea Europeană (UE) și alte structuri internaționale;
- Înființarea și dezvoltarea Parcurilor Științifice și Tehnologice, precum și a Centrelor de Schimb Inovațional prezintă în sine cea prioritate care ar spori contribuția universităților, instituțiilor de cercetare-dezvoltare și Academiei Naționale de Științe la dezvoltarea durabilă a regiunii Mării Negre;
- A extinde cooperarea BSUN cu alte Rețele Regionale Academice în scopul transferului de experiență;
- Conexiunea rețelelor informaționale academice naționale la rețelele Europene și internaționale prezintă o importanță crucială pentru dezvoltarea învățământului superior, a cercetării științifice și transferului tehnologic în regiunea Mării Negre și, în special, pentru racordarea învățământului superior din țările riverane Mării Negre la obiectivele și exigențele Procesului de la Bologna. Participanții Seminarului Internațional de la Chișinău au propus organizarea unei întruniri speciale a Grupului de Lucru al CEMN în domeniul

IT&C, a ICBSS, a BSUN și a altor organizații interesate pentru a stabili o abordare regională în dezvoltarea infrastructurii informaționale;

- S-a sesizat că este necesar ca guvernele țărilor din regiune să mărească considerabil contribuția financiară pentru susținerea costurilor legate de funcționarea și dezvoltarea în continuare a infrastructurii informaționale naționale conectate la rețelele internaționale, cât și a întregului sector științific și tehnologic;
- Instituirea unei rețele a Centrelor de Certificare a Calității Produselor Alimentare în regiunea Mării Negre și instruirea resurselor umane pentru aceste centre prin intermediul programelor universitare și de masterat;
- Crearea unui consorțiu al Rețelei Universităților din regiunea Mării Negre în domeniul Ingineriei petrolului și gazului și al managementului;
- Instituirea și dezvoltarea unui Centru în regiunea riverană Mării Negre privind resursele energetice renovabile, conservarea energiei și protecția mediului ambiant;
- A susține propunerea Universității Sakarya, Turcia, privind concepția unui proiect de înființare a rețelei de excelență în educație, știință și tehnologie – eNet-BSea în regiunea riverană Mării Negre;
- Elaborarea unor proiecte de colaborare academică, științifică și tehnologică în zonele comerciale libere ar putea contribui la accelerarea cooperării regionale. În legătură cu aceasta, un prim proiect-pilot va fi înaintat de către consorțiul universităților din Euro-Regiunea Dunării de Jos către Fondul de proiecte al CEMN;

● În scopul stimulării mobilității academice în perimetrul Rețelei Universităților din regiunea Mării Negre, este rațional a înființa “Catedre BSUN” la universitățile membre;

- A fost propusă convocarea anuală a unor reuniuni cu participarea reprezentanților ICBSS, BSUN și Grupului de Lucru al CEMN pentru știință și tehnologie, pentru a coordona proiectele de cooperare “știință și tehnologie” (Ș&T) în regiunea Mării Negre;
- Este rațional ca președintele BSUN și Directorul Secretariatului Internațional Permanent să fie invitați la unele ședințe ale Consiliului de Directori al Centrului Internațional de Studii al Mării Negre;
- A interveni pe lângă conducerea CEMN să organizeze o întrunire a miniștrilor pentru Educație, Știință și Dezvoltare Tehnologică pentru a discuta problemele cooperării în domeniile respective la nivelul regiunii riverane Mării Negre;
- Directorul General al ICBSS și Secretarul General al BSUN au adus mulțumiri Universității Tehnice, Academiei de Științe și altor instituții din Republica Moldova pentru organizarea Seminarului Internațional “Educația, știința și transferul tehnologic din regiunea Mării Negre în contextul globalizării: aspecte ale integrării”.

Rezoluția a fost adoptată de Seminarul Internațional “Educația, știința și transferul tehnologic din regiunea Mării Negre în contextul globalizării: aspecte ale integrării”, pe 24 octombrie, 2003, la Chișinău, Republica Moldova, Universitatea Tehnică a Moldovei.

învățământului și cercetării științifice. Acestea sunt menite ca pas cu pas să edifice un spațiu educațional universitar european unic – deziderat promovat la acest început de mileniu prin Declarațiile de la Sorbona, a procesului de la Bologna, a sedințelor miniștrilor europeni ai învățământului superior de la Praga și Berlin.

În cadrul ședinței plenare a seminarului internațional din 23 octombrie 2003, ora 10.30, după o legătură telefonică directă cu dl **Walter Kaffenberger**, dr., director de programe la Consiliul Științific NATO, a avut loc un eveniment cvasi istoric: prezentarea oficială a conexiunii rețelei RENAM la rețeaua trans-europeană GEANT. Evenimentul a fost apreciat de către participanții la seminar drept un instrument cardinal în dezvoltarea cooperării regionale și europene.

Constituirea rețelei RENAM în schema topologică existentă s-a bazat pe proiecte înaintate de către UTM și AȘM în Consiliul Științific NATO, care au fost aprobate spre finanțare, respectiv:

- 1997, "Dezvoltarea rețelei cercetare și educație în Republica Moldova – 100.000 dolari SUA (AȘM);
- 1998, "Rețeaua corporativă a Comunității "Politehnica" – 315.000 dolari SUA (UTM);
- 2000, "Rețeaua RENAM – faza a doua" – 100.000 dolari SUA (RENAM);
- 2002, "Conexiunea directă RENAM – RoEduNet cu ieșire în exterior" – 40.000 dolari SUA (RENAM);
- 2003, "Acces la Internet prin satelit pentru comunitatea membrilor rețelei RENAM" – 18.000 dolari SUA (RENAM).

Proiectele înaintate pe parcursul a 7 ani au fost concepute pentru dezvoltarea sistemului informațional academic din Republica Moldova și asigurarea condițiilor favorabile pentru:

- crearea mediului informațional al cercetării și învățământului bazat pe tehnologiile moderne Intranet/Internet;
- integrarea rețelelor informaționale din sfera cercetării și învățământului cu scopul creării unui mediu comunicational unic și extinderea colaborării cu centrele academice și științifice din lume;
- concentrarea și optimizarea cheltuielilor financiare pentru întreținerea și extinderea rețelelor și fluxului de informații;
- formarea industriei de produse și servicii informaționale.

În scopul asigurării unui management independent și bine coordonat de dezvoltare a Rețelei Informaționale a instituțiilor academice și universităților din Moldova – RENAM, în 1999 AȘM și UTM au înregistrat la Ministerul Justiției al RM statutul juridic al Asociației RENAM ca organ plenipotențiar de reprezentant al acestei rețele. În prezent "clienții" ai Rețelei Informaționale RENAM sunt majoritatea instituțiilor de cercetare din cadrul AȘM, UTM, USM, ASEM, alte universități.

Conexiunea Rețelei Naționale RENAM la Rețeaua trans-europeană GEANT deschide posibilități de excepție de utilizare a resurselor informaționale naționale, regionale și internaționale.

Rețeaua trans-europeană GEANT are drept "clienți" peste 3 mii de centre de cercetare și universități europene, peste 3 mln de agenți economici din 35 de țări europene.

GEANT comunică cu continentul nord-american prin canalul transatlantic.

În proiectul GEANT participă toate țările Uniunii Europene (vezi fig. pag.2), inclusiv Polonia, Cehia, Croația, Țările Baltice, România, Slovacia, Malta, Rusia, Ucraina, iar de la 1 iulie 2003 și Republica Moldova.

Conexiunea la GEANT a Rețelei informaționale RENAM va asigura clienților săi – universităților, colegiilor și instituțiilor de cercetare – extinderea și îmbunătățirea traficului de informații și documentare cu acces la bazele de date din țările europene, se va crea un mediu favorabil și util pentru realizarea obiectivelor **Procesului de la Bologna** – de unificare a învățământului european.

Conexiunea la GEANT extinde substanțial sfera eventualelor servicii, cum ar fi: teleuniversitățile interactive și telemedicina, abonarea la bazele de date bibliotecare în versiune electronică, import-export ale serviciilor educaționale, accesul savanților la bazele de date depozitate în centrele științifice europene.

Rețeaua informațională RENAM conectată la GEANT ar putea să-și extindă serviciile informaționale și pentru alte structuri ale sistemului educațional național, inclusiv școlile și liceele, precum și Ministerul Educației cu structurile educaționale din teritoriu.

Cor. "Mes. Univ."

Nota redacției: Despre Rețeaua Universităților din regiunea Mării negre – BSUN și despre Rețeaua Informațională Națională Educațională-științifică – RENAM puteți citi materiale mai ample în ziarul guvernamental "Moldova Suverană" din 7 noiembrie 2003 sub titlul "Cooperare regională în context european".

Pe 24 noiembrie 2003 în or. Varna, Bulgaria va fi convocată sesiunea ordinară a Consiliului Executiv al Rețelei Universităților din regiunea Mării Negre – BSUN. Pe agenda sesiunii sunt incluse mai multe chestiuni, între care:

- BSUN – programul-cadru "Excelență în Educație";
- BSUN – afilierea la Asociația Universităților Europene, acțiuni de viitor;
- Parteneriatul între BSUN și ICBSS – Centrul Internațional de Studii al regiunii Mării Negre;
- Propuneri pentru noi consorții și centre;
- Congresul BSUN în 2004 etc.

La sesiunea de la Varna din 24 noiembrie 2003 vor susține diferite rapoarte reprezentanți ai țărilor-membre ale BSUN: Albania, Armenia, Azerbaidjan, Bulgaria, Georgia, Grecia, Republica Moldova, România, Rusia, Turcia, Ucraina. Republica Moldova va fi reprezentată de dl **Ion Bostan**, rector UTM, academician, membru al Consiliului Executiv al BSUN.

La Senat

Doctori Honoris Causa ai UTM:

Dan Gabriel Cacuci, Eugeniu Grebenicov și Johan Löhn

În ședința festivă a Senatului UTM din 23 septembrie a fost continuată tradiția tonică stabilită de ani buni de a conferi prestigiosul titlu "Doctor Honoris Causa" unor personalități proeminente pe plan internațional în știință și tehnică, care și-au adus contribuția la dezvoltarea în continuare a potențialului științifico-didactic în Republica Moldova, în particular în UTM.

La 23 septembrie înaltul titlu a fost conferit dlor **Dan Gabriel Cacuci**, director al Institutului de Securitate Nucleară din cadrul Centrului de cercetări Științifice din or. Karlsruhe, Germania, și **Eugeniu Grebenicov**, șef Departament Analiză neliniară al Centrului de Calcul, Academia de Științe din Federația Rusă și (paralel) șef catedră la Universitatea din or. Sedlitz, Polonia.

Dl Ion Bostan, rectorul UTM, academician, a prezentat candidatura dlui **Dan Gabriel Cacuci** în culori elogiabile, după cum e și meritul acestuia om de știință și de mare cultură.

Dan Gabriel Cacuci

Născut la 16 mai 1948, în or. Cluj, Dan Gabriel Cacuci a trecut toate treptele educaționale: de la școala de strungari până la susținerea doctoratului.

În 1966 absolvă Liceul "Gh. Barițiu" din Cluj. În același an devine student al institutului Politehnic din București, pe care în 1970 este nevoit să-l părăsească din cauza trecutului părinților. Întâmplător, cu un grup de turiști, ajunge cu o escală la Viena, apoi la New York. Dornic de a-și continua studiile, dar cu foarte puțini bani în buzunar, ajunge la Universitatea Columbia din New York. Cu excepția carnetului de note, fără nici un document legal, care ar fi confirmat studiile sale universitare, tânărul Cacuci își încearcă puterile. Profesorii, văzând dorința tânărului de a învăța, i-au dat o șansă cu o condiție foarte dură: de a susține trei examene de bază foarte serioase cu note nu mai joase de "8,5". Tânărul Dan Cacuci le-a susținut cu brio, cu note mai mari de "9". Astfel, el a fost înmatriculat cu scutirea taxei anuale de 700 dolari direct la masterat. În 1973 susține masteratul la specialitatea "Știința nucleară și inginerie". În 1977, la aceeași universitate, susține teza de master în filozofie în specialitatea "Fizica aplicată și ingineria nucleară", iar numai peste un an susține doctoratul la aceeași specialitate la Universitatea Columbia.

Având o pregătire fundamentală excepțională, însoțit de dorința de a se afirma, el și-a început activitatea profesională în 1975 în calitate de cercetător științific și asistent la Universitatea Columbia.

În 1977 devine conducător de proiect, responsabil de managementul tehnic al proiectelor din domeniul științelor atmosferice și fizicii reactoarelor. În perioada 1980-1984 este cercetător științific superior și lider de grup. În 1984-1987 – șef de secție gradul I "Analiză sistemică și protecție", în 1983-1988 – profesor asociat la Universitatea din Tennessee în domeniile de cercetare și predare a disciplinelor "Fizica reactorului", "Termo-hidraulică și dinamica reactorului", "Metode computerizate pentru o scară largă de sisteme neliniare". În anii 1986-1988 devine director-fondator al Centrului de studiu al fenomenelor neliniare. În perioada 1988-1993 activează în calitate de profesor asociat la universitățile din California, Santa Barbara și Illinois, Urbana-Campaign. În perioada 1995-2000 este profesor invitat la Universitatea din Michigan. Din 2000 până în prezent ocupă posturi foarte importante în diverse centre științifice internaționale, cum ar fi: consilier științific superior pe lângă directorul Direcției de Energie nucleară (și membru al directoratului), Comisariatul de Energie Atomică, Franța, cu cca. 5 mii de angajați și un buget anual de 1 mlrd de Euro; profesor adjunct la Universitatea din California, Berkeley; reprezentant permanent al Republicii Federale a Germaniei la Comitetul de Științe Nucleare al Agenției de Energie Nucleară; director al Școlii Internaționale de vară Frederic Joliot-Otto Hahn în Fizica Reactorului, organizate de Comisariatul de Energie Atomică (Franța) și Centrul de Cercetări Karlsruhe, Germania. Din octombrie 2002 devine director al institutului de Securitate Nucleară al Centrului de cercetări științifice din Karlsruhe, Germania.

Activitatea științifică, pedagogică și culturală a lui Dan Cacuci a fost apreciată cu diverse distincții românești și internaționale.

Concomitent cu imensa sa activitate în cercetare și învățământ (anual – 9 luni în Germania și 3 luni în SUA), dl profesor Dan Gabriel Cacuci mereu e cu gândul la baștina sa România, în pofda faptului că autoritățile de pe vremuri i-au presărat tinerețea cu obstacole și vitregie.

Pe parcursul ultimului deceniu profesorul Dan Gabriel Cacuci a inițiat și susținut proiecte de extindere a rețelei informaționale din România, a asigurat consultanța programului de dezvoltare a sistemului de Energie nucleară din România, a promovat extinderea colaborării cu diverse universități din Germania, SUA, Franța în domeniul cercetării și învățământului.

După prima sa vizită la UTM în 2000, dl profesor Dan Gabriel Cacuci a lansat un program de colaborare cu UTM, care se manifestă cu frumoase rezultate. În ultimii doi ani colaboratori ai UTM au efectuat vizite de studiu la Centrul de Cercetări din Karlsruhe. În cadrul acestor vizite au fost identificate domeniile de colaborare științifică, și anume în mecanica fină, nanoelectronică, termoenergetică, materiale și tehnologii noi, protecția mediului. În contextul tendințelor de integrare europeană a RM, proceselor de globalizare a economiei și internaționalizare a pieței muncii, un obiectiv foarte important în activitatea universitară a devenit extinderea colaborării cu universități și centre de cercetare europene. În acest sens, decizia Senatului de a conferi titlul "Doctor Honoris Causa" unei personalități de talie mondială, dlui profesor Dan Gabriel Cacuci este o decizie cu multiple semnificații, care, cu certitudine, va intra în anele istorice ale UTM.

P. S. În cuvântarea sa de răspuns dl Dan Gabriel Cacuci, după ce a mulțumit călduros pentru onoarea ce i s-a făcut, decernându-i-se titlul de Doctor Honoris Causa al UTM, în fața Senatului a prezentat un raport științifico-tehnic privind unele soluții tehnice din domeniul microreactoarelor. Dl Valeriu Dulgheru, prof. univ., dr. hab., ne oferă aici unele explicații.

Dl profesor Dan Gabriel Cacuci a prezentat unele soluții tehnice din domeniul microreactoarelor și schimbătoarelor de căldură, eficiența cărora depășește de cca 100 de ori pe cele convenționale. Realizarea tehnică și utilizarea acestor soluții se află la limita fantasticului. Având o rețea extrem de compactă cu canale de dimensiuni foarte mici (cca 50-60μm) un cub cu dimensiunile laturilor de 1 cm asigură schimbul de căldură echivalent la 20kW. Domeniile de utilizare sunt foarte variate: de la industria chimică și farmaceutică, industria alimentară până la sisteme energetice și industria constructoare de automobile pentru producerea hidrogenului. Aceste microreactoare amplifică de zeci de ori unele reacții chimice. De exemplu, este cunoscut că în condiții obișnuite un amestec de doar 5% de hidrogen cu oxigen produce explozie. Cercetătorii științifici, conduși de prof. Cacuci, au reușit să amestece cu ajutorul microreactoarelor, inventate de ei, până la 19% de hidrogen cu oxigen, evitând explozia. Efectele în sine sunt stabilite, însă explicațiile științifice sunt foarte contradictorii (ele practic lipsesc).

Dl profesor Dan G. Cacuci a fost inițiatorul colaborării între Centrul de Transfer Tehnologic din Karlsruhe, Germania și Universitatea Tehnică a Moldovei. Până în prezent D-sa a făcut eforturi importante pentru a materializa această colaborare. Deja unul dintre colaboratorii UTM dr. Sergiu Șişianu a beneficiat de un stagiu științific de 1 an de zile la Institutul de Securitate Nucleară din Karlsruhe. A fost acordat și un stagiu științific unui doctorand al UTM la Institutul de Microtehnica din același centru german. La întâlnirea cu un grup de profesori, organizată de rectorul UTM acad. Ion Bostan, și la Conferința internațională "SIELMEN-2003" prin fraza „Ajutați-mă să vă ajut” rostită de mai multe ori, dl Dan Gabriel Cacuci i-a îndemnat pe cercetătorii de la UTM să se implice în modul cel mai activ în cercetarea fenomenelor, deocamdată inexplicabile științific. În rezultatul discuțiilor s-a prefigurat un interes aparte al prof. dr. hab. membru cor. al AȘM dl V. Musteață (în domeniul transferului de căldură), prof. dr. hab. V. Arion (în domeniul microreactoarelor energetice), acad. Ion Bostan (în domeniul tehnologiilor de prelucrare a microreactoarelor) ș. a.

În continuare dl Mihai Izman, șeful Catedrei de Matematică, UTM, conf. dr., a prezentat cu multă însuflețire candidatura lui Eugeniu Grebenicov.

(Urmare în pag. 5)

Noul decan al FRT - Serghei Andronic

În ședința sa din 28 octombrie 2003, **Senatul UTM**, la propunerea colectivului de studenți și profesori, l-a ales în funcția de decan al Facultății de Radioelectronică și Telecomunicații pe dl **Serghei Andronic**, conf. dr.

Născut – 13.02 1961, satul Climăuți, r-l Camena, actualmente județul Orhei
1978 – a absolvit școala medie din satul Vadul Rașcov, județul Orhei

1983 – a absolvit cu mențiune Institutul Politehnic "S. Lazo", specialitatea "Construirea și producerea aparatului radioelectronic", Facultatea de Electrofizică

1989 – a absolvit cu succes Aspirantura și a susținut teza de doctor în științe tehnice

A activa în funcții de: inginer, lector-asistent,

lector superior, iar din 1992 (decembrie) – conferențiar al Catedrei CPAF

Din 1990 – prodecan al Facultății de Radioelectronică

Publicații – peste 50 (articole, brevete de invenție, lucrări metodice)

Căsătorit, 2 copii.

AGENCE UNIVERSITAIRE de la FRANCOPHONIE Mobilité scientifique et universitaire [Bourses]

Elles permettent aux étudiants de suivre tout ou partie de leur cursus de niveau de 2e cycle et/ou de 3e cycle (au niveau du DEA, DESS ou équivalent) à l'étranger et s'exercent dans des champs disciplinaires en relation avec les priorités du pays d'origine en termes de développement. **Durée** : La durée des bourses est de 10 mois.

2. Bourses de formation à la recherche:

Date de remise: 17 janvier 2004

Excellence régionale : Elles sont accordées aux étudiants titulaires d'un DEA (ou diplôme équivalent) qui poursuivent leurs études en vue de préparer et de soutenir une thèse de doctorat. **Durée** : La durée des bourses est de 10 mois renouvelable 2 fois.

3. Bourses de perfect-ionnement en recherche

Date de remise: 17 janvier 2004

Structuration de la recherche : Elles sont accordées aux titulaires d'un doctorat depuis moins de 5 ans et/ou aux chercheurs en phase finale d'études doctorales. Les candidats devront avoir soutenu leur thèse avant le 31 décembre de l'année de **Durée** : La durée des bourses est de 6 à 10 mois.

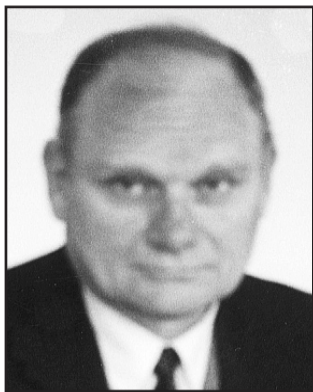
4. Professeurs - Chercheurs invités du Sud: appel à projets

Date de remise: 27 novembre 2003

Le **Bureau Amérique du Nord** de l'Agence universitaire de la Francophonie lance un appel régional à projets pour des mobilités de professeurs ou de chercheurs du Sud. Cette mobilité s'inscrit dans le cadre du programme d'actions de l'AUF «Mobilité scientifique et universitaire. Intégrer la perspective du Sud dans la formation.

RENSEIGNEMENTS : <http://www.auf.org/programmes/programme6>

Catedra ILMA - o componentă esențială a UTM

Catedra „Informatica și Limbi Moderne Aplicate” (ILMA) este o parte componentă a Facultății Calculatoare, Informatică și Microelectronică (FCIM). Este una dintre cele mai tinere catedre ale UTM. Specializarea

ILMA reprezintă o direcție modernă de utilizare a informaticii în toate sferile. Este cea mai mare catedră a UTM - 89 de posturi didactice. Catedra este structurată pe patru secții: „Informatica”, „Limba engleză”, „Limba Franceză” și „Limba Germană”.

În cadrul catedrei ILMA se predă o gamă largă de discipline deosebit de importante atât pentru specializarea ILMA propriu-zisă, cât și pentru alte specialități, inclusiv cele fundamentale și de cultură generală: Informatica, Metode numerice,

Matematica lingvistică, Programarea în limbajul C, Structuri de date și algoritmi, Ingineria calculatoarelor, Modelarea sistemelor, Baze de date, Limba engleză, Limba franceză, Limba germană, Lingvistica generală, Gramatica transformțională.

În cadrul specializărilor catedra asigură predarea următoarelor discipline: Procesarea limbajului natural, WEB design, Sisteme de inteligență artificială, Teoria și tehnica traducerii, Corespondența uzuală și de afaceri, Cultura și civilizația anglofonă și francofonă, Cultura businessului, Contextul și baze de cunoștințe.

Cadrele didactice ale Catedrei ILMA formează un ansamblu armonios sub aspectul vârstelor. Din prima grupă fac parte profesorii care activează peste 20 de ani și constituie mândria catedrei - **Anatol Popescu**, prof. univ., organizatorul catedrei, **Eleonora Tutunaru**, **Vasile Moraru**, **Raisa Botnaru**, **Boris Baraniuc**, **Ludmila Luchianov**, **Olga Tcaci** - conferențieri universitari, **Maria Anishevici**, **Ștefan Marin** - lectori superiori. În grupa a doua se înscriu cadrele didactice de vârstă medie - lectorii superiori **Tatiana Adam**, **Victoria Bobicev**, **Victoria**

ridicării nivelului profesional. Au profitat de această posibilitate profesorii catedrei **Victor Bobicev**, **Maria Anishevici** și **Victoria Maxim**, care au câștigat burse individuale de mobilitate la universitățile Aix-Marseille II (Franța) și Woolverhampton (Marea Britanie).

Absolvenții noștri cunosc atât informatica, cât și limbile engleză, franceză, germană. Specializarea este foarte solicitată: în anul universitar 2003-2004 numărul total de studenți la ILMA este de cca 700, comparabil deci cu cel de la unele facultăți.

Rezultate promițătoare au fost obținute în cadrul orientării profesionale a elevilor din învățământul preuniversitar. Toți profesorii vizitează școlile și liceele din Moldova, unde reprezintă UTM și specialitatea. O altă formă de atragere este Olimpiada UTM de Informatică, care are loc în fiecare an. Catedra acordă o asistență susținută în scopul formării echipei UTM de Programare, care participă tradițional la olimpiadele internaționale.

Liviu CARCEA, șeful Catedrei ILMA, conf. univ.

Secția de limba franceză

La Secția de limba franceză activează 10 titulari și 3 profesori asociați. Se predă limba franceză studenților de la CIM și FFI.

Obiectivele majore sunt: orientarea studenților spre exprimarea fluentă și coerentă a frazei franceze; dezvoltarea aptitudinilor de comunicare pe baza textelor de specialitate; deprinderi de a întreține un dialog cu un patron, director, șef; a vorbi în public; a învăța să asculte, să înțeleagă, iar mai apoi să comunice; a redacta o scrisoare de afaceri; a studia un document autentic; a găsi informația necesară din surse de specialitate.

Pentru a realiza cât mai bine aceste obiective, secția organizează seminare metodice, lecții demonstrative unde predomină metodele interactive de comunicare, alcătuirea dosarelor în baza textelor de informatică, jocuri comunicative, redactarea materialelor didactice. Astfel, bunăoară, profesorii de limba franceză pregătesc editarea unui manual „*Communiquer à travers l'informatique*” ce va fi util studenților de la specialitatea ILMA și FFI. Tinerii specialiști s-au încadrat activ în editarea materialelor didactice „*Le français pour les groupes ordinaires*”.

Au fost prezentate lecții-model de **Viorica Popescu**, **Corina Odagiu**, **Corina**

Rusu, **Irina Hincu**, **Aurel Vatamaniuc**, **Olga Severin**.

În ședințele lunare ale secției se pune în discuție reușita studenților, îmbunătățirea metodelor de predare, ajutorul acordat tinerilor profesori. O deosebită atenție se acordă educației tinerei generații de lectori, organizându-se conferințe științifice, dezbateri pe teme captivante, vizionări de spectacole, excursii.

Merită toată lauda **Viorica Popescu**, d-ei aducând un suflu nou în colectivul nostru fiind o profesoară talentată și cu multă experiență pedagogică. De asemenea, vom menționa succesele **Olgei Severin**, magistru în informatică, ale lui **Aurel Vatamaniuc**, doctorand, și ale **Corinei Rusu**, masterandă.

Olga TCACI, șefa Secției de limba franceză, conf. univ.

Secția de limba germană

Catedra de Filologie Germană de la Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți pregătește germaniști tineri cu cunoștințe bune de limba germană și de acolo ne-au venit mai

mulți absolvenți, care activează în prezent în Secția Limba germană, FCIM, UTM: domnișoarele **O. Cojocari**, **N. Ghețu**, **A. Bechet**, **O. Litra** și doamna **C. Sandu**.

Studenții noștri au fost surprinși de la bun început de munca binevoitoare a tinerilor lectori și au început să învețe cu sârguință limba germană. Studenților li s-a spus: într-un timp scurt vor însuși limba. Accentul principal a fost pus pe dezvoltarea deprinderilor de a comunica liber în germană. Sarcina va fi atinsă, deoarece avem și material

Secția de limba engleză

Cunoașterea limbilor străine în societatea modernă este o necesitate vitală.

Catedra ILMA de la FCIM își propune pregătirea unor specialiști calificați în domeniul procesării limbajelor naturale, un domeniu nou cu multe sarcini: analiza limbajelor naturale, extragerea informației, dialogul, dezambiguizarea sensurilor, semantica, traducerea automată.

Pe parcursul anilor, studenții își îmbogățesc cunoștințele în gramatică, fonetică, lexic și comunicare. Studiile sunt bazate pe metoda comunicativă, ceea ce presupune dezvoltarea capacității de exprimare a ideilor proprii.

O echipă de profesoare tinere: absolvente ale Universității Pedagogice, precum și a specialității ILMA, își perfecționează activitatea de predare în cadrul unor seminare organizate de ambasadele Americană și Engleză la Centrul pentru profesorii de limbă engleză (**English Teaching Resource Centre**). Se organizează, de asemenea, seminare metodice lunare chiar în cadrul secției noastre, fiind invitați și asistenți de la Ambasada Marii Britanii în RM.

În timpul vacanței profesorele tinere, care au terminat cursul de masterat și lucrează asupra temelor științifice au participat la diferite seminare internaționale la București, Timișoara (**N. Elița**, **T. Fiodorov**, **T. Zidrașcu**).

Lecțiile bine planificate și organizate, o abordare modernă a diverselor activități, plăcerea comunicării într-o limbă fluentă și corectă - toate acestea au transformat engleza într-un obiect preferat al mai multor studenți.

original (materiale audio și video), și studenți interesați să acumuleze cunoștințe. Elaborăm acum un manual de limba germană pentru studenții de la UTM. După ce va fi acceptat de studenți, manualul va vedea lumina tiparului, necesitatea

lui crescând pe an ce trece, odată cu majorarea numărului de studenți: actualmente avem peste 260 de studenți.

Inginerii care în mare măsură sunt făuritori unei lumi noi nu trebuie să se mărginească numai la cercul specialiștilor de la noi din țară, ci să întrețină legături și cu specialiști germani. Cunoașterea limbii germane

ar facilita comunicarea lor cu colegii de breaslă din Germania, ceea ce ar contribui la dezvoltarea relațiilor dintre țările noastre. Din aceste considerente apare ideea de a crea la UTM și o filieră de limba germană, precum sunt filierele Franceză și Engleză. Sperăm că în viitor această idee va fi realizată.

Boris BARANIUC, șeful Secției de limba germană,

O disciplină nouă a devenit de curând „Business Culture”. Cum să începi cariera? Cum să scrii un CV? Cum să negociezi? Pregătirea pentru un interviu, organizarea afacerilor, etica în business, bazele marketingului - iată doar câteva din temele

abordate. Se organizează activități practice și conferințe, care necesită studii suplimentare, dar, în același timp, ele sunt o sursă de plăcere constantă pentru realizările personale.

O disciplină complementară, dar foarte utilă este „Teoria și Tehnica traducerii”. Deși pare simplă, traducerea este o disciplină complicată, dar indispensabilă unui lingvist. Studiem nu numai teoria traducerii, dar facem și multă practică, câpătând astfel deprinderi foarte utile.

Cea mai bună practică, desigur, este comunicarea cu vorbitorii autohtoni. Pe toată durata semestrului trecut, lecțiile de limba engleză au fost asistate de **Andrew Wright**, reprezentantul proiectului „English language Assistance”, organizat de UTM, în colaborare cu Ambasada Marii Britanii în RM. Scopul proiectului este perfecționarea cunoștințelor de limba engleză.

Maria ANISCHIEVICI, șefa Secției de limba engleză, lector superior

Tehnici interactive

Recent în cadrul Secției de limba franceză, specialitatea ILMA, a demarat ciclul de seminare cu genericul „Tehnici interactive - modulare transformțională.”

Prin intermediul jocului didactic s-a pătruns în esența noțiunii „tehnici interactive”, iar sala nr. 620 s-a transformat într-un veritabil laborator de cercetare, unde fiecare participant la seminar avea posibilitatea să-și exprime atitudinea față de problema abordată.

Comunicând, participanții au trăit adevărate clipe de mister și au conștientizat că tehnica utilizată în cadrul activității presupune nu numai acumularea de informație, asociere și organizare progresivă a ideilor, ci și transformarea reprezentărilor, producerea noilor informații și structuri mentale - calități necesare fiecărei personalități.

Desigur, cea mai înaltă și dificilă misiune în cadrul activităților îi revine profesorului-animador, căci nu e greu să-i înveți pe studenți carte, e mult mai greu să-i înveți a învăța, astfel ca fiecare discipol să-și descopere tehnica proprie de a opera cu cunoștințele acumulate pe parcursul anilor de studenție.

Viorica POPESCU, lector superior, catedra ILMA

Eugeniu Grebenicov

Dl **Eugeniu Grebenicov**, originar din sudul Basarabiei, s-a născut la 20 ianuarie 1932 în frumoasa comună Slobozia Mare, județul Ismail, România într-o familie de preot și învățător. Începe studiile la Școala medie din satul natal ca mai apoi să le continue la Școala medie din Cahul, pe care o absolvă în 1949. În același an depune documentele pentru a susține examenele de admitere la cunoscuta Universitate "M. V. Lomonosov" din Moscova, Facultatea de Matematică și Mecanică. Renumitul "mehmat" de la universitatea din Moscova era ceva excepțional și deci părea un gest foarte îndrăzneț să încerci să devii student la această facultate. Dl Eugeniu Grebenicov a devenit aici student, iar în 1954 a absolvit facultatea cu mențiune.

Face apoi doctorantura la aceeași universitate și în 1959 susține teza de doctor, iar în 1967 și pe cea de doctor habilitat.

Să remarcăm unele momente din activitatea profesională.

1958-1962 - Universitatea de Stat din Moscova - cercetător științific,

1962-1969 - Universitatea "Prietenia popoarelor" din Moscova (Universitatea "Patris Lumumba"), șef catedră "Analiza matematică",

1969-1978 - Ministerul Construcțiilor de Mașini al ex-URSS,

Institutul de fizică teoretică și experimentală, șef Departament matematică,

1978-1988 - Universitatea "M. V. Lomonosov" din Moscova, director al Centrului de Calcul,

1988-1997 - Institutul "Probleme de Cibernetică" al AȘ din ex-URSS, director-adjunct,

1997-2003 - Academia de Științe din Rusia, Centrul de Calcul, șef Departament "Analiza neliniară",

1996-2003 - Universitatea din Sedlițe (Polonia), șef de catedră.

Prof. Eugeniu Grebenicov este autor a peste 25 de monografii și manuale și a peste 250 de articole științifice în diverse reviste. Mă voi referi doar la câteva din rezultatele științifice ale Domnului Profesor.

Rezolvarea problemei generale a două centre fixe. Soluția acestei probleme conține baza teoriei mișcării sateliților artificiali. Grație acestei rezolvări s-a obținut o metodă foarte eficientă și foarte exactă de prognozare a dinamicii sateliților artificiali în a. a. 1960-1970. Pentru comparație: timpul necesar pentru calculul poziției prognozate a satelitului prin această metodă era de 500-1000 ori mai scurt decât timpul care era necesar în SUA pentru aceiași operațiune. Acest rezultat a devenit clasic și este inclus în mai multe manuale și monografii. Dlui prof. E. Grebenicov i s-a conferit în 1971 Premiul de Stat.

Teoria asimptotică a ecuațiilor diferențiale polifrecvenționale cu rezonanță.

Rezultatele obținute în acest domeniu constituie o dezvoltare esențială a metodei devenită clasică și care poartă numele "Metoda lui Crilov - Bogoliubov". Pentru aceste rezultate dlui prof. E. Grebenicov i s-a conferit în 1999 Premiul "Academicianul Crilov" al AȘ din Ucraina.

E. Grebenicov este: Academician de Onoare al AȘM (1991); academician al Academiei Internaționale de Științe neliniare (2002); Doctor Honoris Causa al Universității din Cluj (1993); profesor al Republicii Polonia (2000); membru al Uniunii Internaționale de Astronomie (1969). O planetă mică din sistemul solar este numită "E. Grebenicov".

Eugeniu Grebenicov este inclus în ediția-2002 a Centrului Biografic mondial din Cambridge, Anglia: "2000 de savanți remarcabili ai lumii la începutul secolului XXI".

Sub conducerea dlui prof. E. Grebenicov au susținut tezele de doctor peste 40 de discipoli (ruși, români, polonezi, armeni, cazahi, evrei, tătari etc.), inclusiv 7 din Republica Moldova; dânsul a fost oponent oficial a peste 15 doctori și doctori habilitați din RM. Dl E. Grebenicov a fost de facto ambasadorul matematicienilor RM în multe țări.

Johan Löhn

În ședința festivă din 21 octombrie a.c. Senatul a conferit titlul de "Doctor Honoris Causa" al UTM dlui Johan Löhn, prof. univ., președinte al Fundației "Steinbeis" din Stuttgart, rector al Universității "Steinbeis" din Berlin.

Dl **Ion Bostan**, rectorul UTM, academician, prezentând Senatului personalitatea onoratului profesor și om de afaceri german, a expus convingător multe aspecte din activitatea prodigioasă a dlui Johan Löhn, îndreptată, mai cu seamă, spre soluționarea la scară socială a multor probleme în țările care tranzitează perioada spre economia de piață, inclusiv Republica Moldova.

Profesorul Johan Löhn s-a născut în anul 1936, într-o mică localitate din apropierea metropolei industriale și comerciale - Hamburg din nordul Germaniei. După absolvirea liceului urmează Facultatea de fizică a Universității din Hamburg. În aceeași universitate își continuă studiile de doctorat în fizica aplicată.

Paralel cu activitatea didactică conduce contracte de cercetare pentru mai multe întreprinderi industriale germane.

Din 1983 profesorul Johan Löhn a preluat conducerea Fundației "Steinbeis" și se mută la Stuttgart, capitala Landului Baden-Württemberg.

Începe aici o nouă activitate amplă și multilaterală, legată de dezvoltarea structurală și de conținut a așa-numitelor Centre de transfer tehnologic "Steinbeis".

În această perioadă Landul trecea prin crize, transformări și mutații economice specifice, uneori cu caracter global, cum ar fi criza petrolieră, criza oțelului sau cea a industriei de ceasuri mecanice. Se resimțea necesitatea unui flux impunător de know-how între universități și industrie, o organizare pe baze noi, pe principii flexibile și eficiente a transferului tehnologic, promovate prin Centrele "Steinbeis".

Centrele "Steinbeis" încă de la înființarea lor, în 1971, datorează numele său renumitului savant și inginer din domeniul mineritului Ferdinand von Steinbeis (1807-1893).

Din anul preluării conducerii Centrelor "Steinbeis" profesorul Johan Löhn a pus în aplicare ideile sale legate de reorganizarea și promovarea transferului tehnologic. Sarcina primară a fost de a organiza într-un conglomerat de Centre de Transfer Tehnologic specializate, a specialiștilor înalt calificați, menți să rezolve în termen redus problemele tehnice și economice cu care se confruntau, în special, întreprinderile mici și mijlocii din Landul Baden-Württemberg. Aria de "clienți" urma însă să se extindă, în funcție de solicitare până la întreprinderi de rang înalt, inclusiv concerne industriale.

La peste 20 de ani de la preluarea conducerii Centrelor "Steinbeis" de către profesorul Johan Löhn, acestea au atins nivelul unei rețele mondiale cu peste 550 de Centre de transfer tehnologic în Germania și în străinătate, plasate pe trei continente ale lumii. Venitul anual al Centrelor din Germania depășește 300 milioane de euro.

Care este câmpul de activitate, care sunt "clienții" și de ce este necesar un transfer tehnologic într-o țară atât de dezvoltată, cum este Germania?

Datorită limitelor legislative, financiare și implicit de personal, cea mai mare parte a întreprinderilor mici și mijlocii nu sunt întotdeauna în stare să-și rezolve de sine statător problemele de ordin tehnologic și de producție. Deseori apar probleme cu echipamentele necesare a fi implicate în cercetarea experimentală a modelelor de producție etc. Întreprinderile mici și mijlocii nu întotdeauna dispun de personal calificat în cercetarea și aplicarea tehnologiilor moderne. Pe de altă parte, universitățile dispun de un mare potențial de profesori și cercetători cu gândire creativă, al căror know-how poate fi transferat rapid către aceste întreprinderi. Avantajul este de partea ambelor părți: firmele își rezolvă problemele contra unui cost mai redus, iar profesorii au un dublu profit: mai întâi, furnizează soluții și obțin pentru aceasta o remunerare materială, iar, pe de altă parte, profesorii și implicit universitățile profită la rândul lor prin achiziționarea unor noi experiențe care se nasc în procesele industriale și care servesc perfecționării didactico-științifice.

Rămân însă multe probleme deschise: cum să organizezi această activitate de așa manieră ca ea să fie flexibilă, rapidă și eficientă; cum să faci cunoscut faptul că există know-how și unde se află acesta; cum să formezi cadre de conducere competente ale centrelor de transfer tehnologic? Ulterior au apărut și alte noi domenii, cum ar fi cel legat de transferul transferului de tehnologie și altele. Acestea au fost ideile primare care au stat la baza filozofiei Centrelor "Steinbeis", idei care s-au păstrat, cu unele modificări și adaptări, până în prezent.

Structurile organizatorice ale Centrelor "Steinbeis" trebuiau să fie simple, cu un număr cât mai mic de ierarhii și nivele administrative, să păstreze operativitatea și flexibilitatea în soluționarea problemelor. Numai o organizație cu o structură elitară, flexibilă și lipsită de ierarhii poate să fie în stare să ofere rapiditate și eficiență soluțiilor. Și tocmai această structură a fost pusă la punct și implementată în cadrul Centrelor "Steinbeis" de profesorul Johan Löhn.

Fundația "Steinbeis" rezolvă astăzi peste 20000 de proiecte pe an, acestea incluzând proiecte de cercetare și dezvoltare, raporturi de evaluare, servicii de consultanță și de educație. Aceste sarcini ocupă mai mult de 4000 de membri de personal permanent angajați, sute de profesori angajați prin cumul în peste 550 de Centre de transfer tehnologic "Steinbeis". Centrele sunt plasate în universitățile Germaniei și în alte țări, cum ar fi Elveția, Israel, Austria, Franța, Japonia, SUA, în ultimii ani se extind în țările Europei Centrale și de Est, cum sunt: Ungaria, Rusia, Bulgaria, Bosnia-Herțegovina.

Pe lângă aceasta domnul profesor Johan Löhn este și președinte al Universității Steinbeis din Berlin, care a fost creată în 1998, instituită de mare prestigiu național și internațional, înființată din necesitatea de

SIELMEN-2003, UTM

Pe 26-27 septembrie a.c., în sala de festivități a UTM și-a desfășurat lucrările cea de-a IV-a conferință internațională "Sisteme electromecanice și energetice - SIELMEN - 2003".

Conferința a avut drept patroni: Universitatea Tehnică din Moldova (UTM), Universitatea Tehnică "Gh. Asachi" din Iași, Universitatea din Craiova și Academia de Științe Tehnice din România.

Ședința plenară a fost moderată de dl **Ion Stratan**, prof. univ., dr., decanul facultății de

Energetică, UTM, ca fiind gazda, amfitrionul conferinței date. Dânsul a subliniat că și de data aceasta conferința, organizată odată la doi ani, a atras cercetători din mai multe țări - România, Rusia, Ucraina, Franța, Spania, Germania, Canada și Republica Moldova.

Rezumatelile celor peste 175 de comunicări științifice au fost editate în trei volume a câte aproximativ 300 de pagini. Ele au cuprins o tematică largă a domeniului: utilizarea energiei electrice, tracțiunea electrică și echipamentul vehiculelor, transportarea și distribuția energiei electrice, producerea energiei electrice și energiei termale, puterea electrică și mecatronica, mașini electrice, transmisii electrice, aparate electrice, electroecologia, educația inginerască etc.

Conferința a marcat un nou succes al muncii de cercetare științifico-tehnică în domeniul electrotehnic și al energiei, demonstrând că valoarea gândirii științifice în Republica Moldova și România nu este cu nimic mai prejos decât cea din țările care au o tradiție în acest sens.

Vom remarca și o broșură specială cu date despre autori: titlul științific, funcția, domeniul de cercetare, lucrările științifice, adresa, poșta electronică. O atare informație minuțioasă va favoriza mult contactele științifice - factor inalienabil în progresul cercetărilor.

Cor. "Mes. Univ."

Colaborăm cu "Romp petrol Moldova"

La începutul lui octombrie a.c. între UTM și Societatea pe Acțiuni "Romp petrol Moldova" a fost încheiat un foarte avantajos "Acord-cadru".

Potrivit acestui acord, UTM își asumă obligația de a pregăti cadre ingineresti pentru domeniile SA "Romp petrol-Moldova"; de a organiza un sistem de formare continuă a personalului "Romp petrol-Moldova"; de a iniția sau continua cercetări tehnico-științifice și tehnologice în domeniile produselor petroliere, a materialelor plastice, a țevilor din polietilenă pentru apeducte, gaze, irigație, precum și în domeniile

industrii ușoare și protecției mediului etc.

SA "Romp petrol-Moldova", de partea sa, își asumă obligația de a oferi posibilități largi pentru organizarea practicii studenților la stațiile de alimentare cu produse petroliere, pe șantierele de construcție, unde se utilizează produsele livrate (comercializate) de "Romp petrol-Moldova"; de a susține cercetările științifice și cele privind transferul tehnologic pe teme comandate de "Romp petrol-Moldova"; de a susține acțiunile de colaborare internațională în scopul perfecționării corpului profesional-didactic al UTM, a personalului din sectorul real al economiei naționale tangibil cu domeniile de activitate ale UTM și "Romp petrol-Moldova".

În baza acestui "Acord-cadru" părțile vor întocmi acorduri adiționale cu specificarea obiectivelor, drepturilor și obligațiilor concrete, precum și termenele de executare.

Pentru UTM a semnat dl **Ion Bostan**, rector, academician; pentru "Romp petrol-Moldova" a semnat dl **Ion Sturza**, director general.

Se largesc orizonturile!

Cor. "Mes. Univ."

a servi intereselor de formare continuă a cadrelor pentru industria germană.

În 1983 profesorul Johan Löhn a fost numit de către Guvernul Landului Baden-Württemberg ca Împuternicit Guvernamental pentru transfer tehnologic. El este responsabil de evaluarea eficienței cooperării dintre știință și industrie, este responsabil pentru programele de implementare și de decizie ale Consiliului de Miniștri privind științele aplicate, transferul tehnologic și de inovație în întreprinderile mici și mijlocii.

Profesorul Johan Löhn a conferențiat în lume peste 800 de ori, explicând filozofia Conceptului Löhn de transfer tehnologic și de management al întreprinderilor industriale.

Profesorul Johan Löhn are o remarcabilă experiență managerială promovată în peste 40 de țări ale lumii. Experiența sa cuprinde misiuni pe termen scurt în activități specifice ale unor companii, pentru dezvoltarea orientată pe proiecte ca și cea de dezvoltare economică strategică.

În calitate sa de membru al numeroaselor consilii de administrație (inclusiv pe poziții de președinte) profesorul Johan Löhn activează în 55 de consilii ale unor companii industriale, bănci, instituții științifice sau politice și a contribuit în mod remarcabil pe această cale la dezvoltarea activităților economice și tehnice în spațiul german.

Profesorul Johan Löhn a publicat zeci de lucrări remarcabile în domeniul activității de inovație, transfer tehnologic și cel al modificărilor tehnico-economice structurale.

Transferul tehnologic pentru economia Republicii Moldova aflată în tranziție la rigorile economiei de piață, este extrem de important. Acum un an Parlamentul RM a adoptat Legea cu privire la Transferul Tehnologic, deci suntem la început de cale. În acest context, experiența enormă acumulată de profesorul Johan Löhn în domeniul transferului tehnologic către industrie este extrem de importantă pentru lumea științifică și ingineria moldavă.

Centrele "Steinbeis" vor regăsi un sol fertil și pentru economia Republicii Moldova care tinde să se integreze în economia globală și în comunitatea țărilor europene.

Vom remarca faptul că dl profesor Johan Löhn, împreună cu rectorul UTM dl **Ion Bostan**, au expus ideile privind crearea Centrelor de transfer tehnologic în RM și în cadrul unei audiențe la Prim-ministrul RM, dl **Vasile Tarlev**. S-a concluzionat că la noi vor putea fi create centre de transfer tehnologic "universități-industrie", mai întâi, în domeniile legate de prelucrarea producției agricole, în domeniul electronic, în industria construcției de mașini, în medicină.

La Ministerul Industriei și cel al Economiei, la Consiliul Suprem pentru Cercetare și Dezvoltare Tehnologică, în convorbiri detaliate cu viceministrul **Mihail Știrban**, **Veaceslav Afanasiev** și președintele CSȘDT **Anatol Rotaru** s-au detaliat aspecte organizatorico-științifice, în voința comună a părților de a apropia realizarea în fapt a acestor idei promițătoare.

Cor. "Mes. Univ."

Strategia pentru tineret - prioritate a politicii de stat

Este arhicunoscut faptul că speranța oricărei societăți rezidă în tineret. De aceea constatăm cu mare satisfacție elaborarea proiectului de stat "Strategia pentru tineret", pe marginea căruia au purtat discuții înșiși tinerii, într-o ședință a studenților din toate universitățile noastre, ce s-a desfășurat pe 7 octombrie a.c., în incinta Institutului Muncii, în cadrul pitoresc al parcului-pădure din raionul Râșcani al capitalei.

S-a lucrat intens în plen, apoi în 4 ateliere, iar în final - într-o ședință de concluzii. Din partea UTM a participat destul de activ delegația din 9 studenți: **Grigore Spănu, Ion Păduraru, Mihai Enache, Iulian Crețu** (din partea sindicatului studentesc), **Liubomir Vaipan, Natalia Roman, Galina Bâscal, Svetlana Gaston** (din partea Uniunii Naționale a Studenților), **Olga Străistaru** (din partea ONG "Câmpșorul ecologic").

Documentul "Strategia pentru tineret" expus pe 17 pagini și 2 anexe a fost elaborat destul de minuțios de Departamentul Tineret și Sport, cu aportul mai multor ministere din RM, fiind recunoscut drept o prioritate a politicii de stat.

Iată ce obiective frumoase sunt schițate în această strategie. Tinerii trebuie să-și formeze deprinderile de bază, precum capacitatea de a învăța și a rezolva probleme, de a-și dezvolta aptitudini științifice, culturale și tehnice, de a utiliza tehnologiile informaționale, a vorbi limbi străine, a dezvolta simțul inițiativei și antreprenoriatului și de a fi cetățeni activi, liberi și responsabili.

În această strategie se preconizează a investi anual câte 1 dolar american pentru fiecare tânăr, adică aproximativ 1 milion USD, numărul tinerilor în Moldova cu vârsta între 16 și 30 de ani fiind de cca un milion. De altfel, statistica Uniunii Europene arată că tinerii în Republica Moldova constituie aproximativ un sfert din populația țării, adică un procent de două ori mai mare decât în țările Uniunii Europene, unde tinerii constituie doar 12 la sută din populație. Republicii Moldova i se acordă astfel statutul de cea mai tânără țară din Europa, prin urmare, cu un capital de neprețuit valoare și este îmbucurător faptul că statul conștientizează

această oportunitate, trasând o strategie pentru tineret.

Acțiunile Guvernului RM în domeniul tineretului, se scrie în "Strategia pentru tineret", vor fi ghidate de respectarea a 4 principii-cheie:

- Garantarea lipsei de discriminare - fiecare tânăr are drepturi egale, indiferent de rasă, culoare, sex, vârstă, profesiune, origine etnică, origine socială, orientare politică, familie, reședință sau orice altă caracterizare;
- Asigurarea oportunităților egale - fiecărui tânăr, indiferent de origine, i se va oferi oportunitatea de a-și dezvolta potențialul deplin atât ca individ, cât și ca cetățean;
- Respectarea tinerilor în calitate de cetățeni - tinerii sunt cetățeni deplin, având aceleași drepturi și obligații ca și oricare alt grup din societate, inclusiv dreptul la libera exprimare, opinie și întrunire;
- Încurajarea participării tinerilor - în consecință tinerii trebuie să fie încurajați și

susținuți în practicarea drepturilor lor pentru a putea participa pe deplin.

"Strategia pentru tineret" caută să concretizeze pentru anii următori 4 priorități:

A: Accesul tinerilor la informație. Se prevede a extinde mult serviciile de informație relevantă pentru tineri, astfel ca ei să se poată afirma, să poată comunica în vederea determinării stilului lor de viață.

B: Participarea tinerilor în societate. Se prevede a se elabora și implementa mecanisme pentru a stimula participarea tinerilor în viața socială, economică, politică și culturală.

C: Oportunități de angajare a tinerilor în câmpul muncii. Se prevede a îmbunătăți sistemul de învățământ, mai ales la compartimentul privind instruirea practică a tinerilor și, în acest sens, o conlucrare expresă cu sectorul de producție, fie de stat, fie privat. De asemenea, este necesară o schimbare de mentalitate spre formarea gândirii antreprenoriale la tineri.

D: Capacitatea umană și instituțională a sectorului de tineret și gradul de cunoaștere a tinerilor. Se prevede a antrena în elaborarea politicilor pentru tineret toate sectoarele decizionale, care vor implementa măsuri coerente și coordonate privind interesele tinerilor, integrarea lor în viața socială, politică și culturală.

Cu acest rol de coordonare este însărcinat Departamentul Tineret și Sport al RM.

Studenții au analizat punct cu punct tot ceea ce propune "Strategia pentru tineret" și au formulat idei și accentuări complementare, între care:

- să fie amplificat câmpul muncii de voluntariat a tinerilor, prin aceasta ei având posibilitatea de a cunoaște mai bine viața socială și a achiziționa deprinderi practice;
- tehnica de angajare în câmpul muncii (perfectarea unui curriculum vitae, altor acte) să fie adusă la cunoștința tinerilor încă din liceu, școala medie de cultură generală;
- încă din liceu, școala tinerii să fie instruiți în știința liderismului: cum să găsească (aleagă) din rândurile lor liderii, cum să-i susțină etc.;
- să fie tratat mai amănunțit în "Strategia pentru tineret" subiectul sportului;
- studenții să fie încurajați încă de pe băncile facultății să lucreze undeva fie în specialitate, fie lateral etc.

Ceea ce a impresionat în atmosfera discuțiilor a fost lipsa inhibării și bunele cunoștințe sociale demonstrate de studenții de la USM, ASEM, alte universități și, desigur, și de la UTM. Iar **Galina Bâscal**, studentă la FCIM, anul IV, a raportat asupra concluziilor formulate în atelierul nr. 3 "Oportunități de angajare a tinerilor în câmpul muncii".

S-a observat însă pe ici-pe colo și o atitudine care putea fi redusă numai la noțiunea "dați-ne", fără a alătura și partea a doua - "vom da și noi". Deci munca educativă în mijlocul studențimii va trebui să accentueze mai pronunțat latura autoexigenței studentului.

Leonid Busuioc

Inginer, dar și antreprenor

În anul curent la UTM Facultatea CIM a fost implementat un proiect, de către Fundația Soros - Moldova denumit **Centrul Educațional de Antreprenoriat**. Centrul a avut ca tematică susținerea și dezvoltarea businessului propriu în rândurile studenților și, în special, ale absolvenților. Conducătorii acestui proiect au fost **Ion Tighineanu**, prof. univ. dr. hab., director al Centrului Educațional, și **Victor Șontea**, prof. univ. dr., decanul FCIM. Proiectul a prevăzut un curs teoretic - "Organizarea și gestionarea businessului propriu" în volum de 54 de ore și o practică managerială la întreprindere.

Mariana Oșovschi, studentă FCIM

UTM. Deoarece Republica Moldova este un stat tânăr, în curs de dezvoltare, populația căruia a fost educată în sistemul unei economii centralizate, cu ordine dictată de stat, nu prea sunt înțelese asemenea noțiuni ca: economie de piață, marketing, management, concurență etc. Economia țării, inclusiv agricultura, poate fi dezvoltată doar ridicând sectorul industrial. Pentru crearea uzinelor mari este nevoie de un capital imens, credite și investiții. Soluția deci ar fi deschiderea propriului business prin înființarea întreprinderilor mici și mijlocii.

Aceasta este încă un argument pentru susținerea studiilor antreprenoriale în învățământul tehnic. Studiile manageriale ne dau posibilitate de a examina toate avantajele și riscurile unei afaceri, posibilitățile de a găsi un anumit domeniu de activitate, o nișă pe piața încă nesatisfăcută etc.

Pentru orice stat civilizată învățământul este cel mai important factor, dat fiind faptul că tineretul constituie viitorul. UTM pregătește ingineri calificați în diferite domenii. Eu cred că un inginer bun trebuie să posede arta de a conduce și de a organiza lucrul în cadrul secțiilor sau întreprinderilor. Reieșind din faptul că succesul afacerii depinde de managerul ei pregătirea în acest domeniu trebuie să corespundă standardelor internaționale pentru ca întreprinderea să poată face față luptei concurențiale nu doar în cadrul țării, ci și peste hotarele ei. În cadrul practicii am văzut problemele reale cu care se confruntă întreprinderea zilnic. Piedicile cele mai mari pentru micul business în RM îl constituie sistemul legislativ care încă nu este bine reglementat.

O piedică esențială pentru studenții moldoveni o constituie timiditatea în fața viitorului. Absența unui loc de muncă satisfăcător cu remunerare adecvată face ca cei mai buni absolvenți să plece peste hotare, astfel ducând altor state roadele muncii asidue ale profesorilor moldoveni. Aceasta este o problemă nu doar a statului, ci a întregii societăți, de aceea trebuie dezvoltat și susținut businessul propriu, care acum, deocamdată sub formă virtuală, didactică, ia amploare în rândurile studențești.

Ce este "100 frontiere"?

Asociația Tinerilor Francofoni din Moldova "100 frontiere", înregistrată oficial pe 25 iulie 2003, este o organizație non-guvernamentală (ONG), ce reunește studenții ai Filierei francofone "Informatica" de la FCIM, UTM.

Obiectivele ONG-ului "100 frontiere" sunt:

- promovarea culturii francofone;
- facilitarea accesului liber la informație;
- crearea unui sistem flexibil de educație și instruire;
- elaborarea și participarea la proiecte, conferințe, simpozioane;
- activități turistice și sportive.

Deși este o organizație foarte tânără, "100 frontiere" a avut deja onoarea de a participa, în perioada 7-15 septembrie 2003, la București,

la un important proiect internațional organizat de studenții filierelor francofone din Europa Centrală și Orientală. Este vorba despre organizarea unei școli de vară denumită "Drumuri Francofone spre Europa". Cu susținerea Serviciului de Cooperare și Acțiune Culturală a Ambasadei Franței în România, a Agenției Universitare Francofone din București și a Delegației Comisiei Europene, această școală de vară a reunit 10 asociații francofone studențești din trei țări: Bulgaria, Republica Moldova și România.

Scopul proiectului a fost de a asigura un cadru favorabil studenților din diferite asociații pentru a se informa asupra mecanismelor și principiilor de funcționare a Uniunii Europene, a studia impactul procesului de integrare europeană asupra mediului de afaceri francofon și a stabili un contact direct între studenți, întreprinderi și instituțiile publice. Prezentând la concursul dintre asociații un raport pe tema: "Tehnologiile informaționale și rolul lor în procesul de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană", "100 frontiere" a obținut locul II.

În urma acestui proiect "100 frontiere" a reușit să stabilească legături cu asociații studențești francofone din Bulgaria și România și a argumentat rolul tehnologiilor informaționale în procesul de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană.

Printre viitoarele proiecte ale "100 frontiere" se numără:

- aderarea la Uniunea Studenților Francofoni, proiect propus de Asociația Tinerilor Francofoni din Craiova "AEFC". Proiectul constă în crearea unei uniuni de studenți francofoni din întreaga Europă și nu numai în vederea creării unui curent puternic de intensificare a legăturilor culturale între țările francofone;
- participarea la cea de-a II-a ediție a școlii de vară "Drumuri Francofone spre Europa", care va avea loc în august 2004, în Bulgaria;
- crearea unui program promoțional pentru instituțiile publice din Chișinău;
- crearea ziarului asociației.

Membri ai ONG "100 frontiere" pot să devină elevii, studenții, profesorii francofoni cu vârsta minimă de 14 ani, care doresc să activeze în vederea atingerii scopurilor asociației.

Adresa ONG "100 frontiere": Chișinău, str. Studenților, 7, bl. III, UTM, bir.210. Telefon: 494991. E-mail: 100frontieres@moldova.cc

Elena MALAI, studentă, gr. FI-001, președinte al ONG "100 frontiere"

Stagiu la Besançon

Dra Angela Tudose, coordonator de programe la Departamentul de Cooperări Internaționale, UTM, a participat la concursul, care se anunță în fiecare an de Alianța Franceză în Moldova cu genericul "Programul burselor pentru anul..." pentru studii și stagii în Franța.

A prezentat CV-ul, alte acte cerute, dar cu subliniere motivarea. Din numărul sesizabil al concurenților, au fost selectate 16 persoane din școlile și universitățile Moldovei, inclusiv tânărul lucrător al UTM, dra Angela Tudose.

Se poate deci. Tocmai de aceea am dat aici aceste notițe, ca să îndemnăm pentru anul viitor pe cât mai mulți de-ai noștri, de la UTM, să se angajeze în concursul care va demara în curând.

Cunoștințe aveți, motivare, desigur, aveți, deci îndrăzniți. Franța vă așteaptă. Suntem doar o țară francofonă!

Prima cunoștință cu orașul Besançon am făcut-o prin filiera livrescă, citind romanul „Roșu și negru”. Besançon, scrie Stendhal, nu este doar unul din cele mai frumoase orașe ale Franței: el abundă în oameni de inimă și spirit.

Ulterior, am cunoscut orașul nemijlocit, în luna iulie a acestui an, având ocazia să realizez un stagiu pedagogic, susținut de Guvernul francez la Centrul de Lingvistică Aplicată din Besançon. Aceasta s-a dovedit a fi o experiență frumoasă, care m-a făcut să descopăr multe lucruri noi, dar și să le confirm pe cele cunoscute deja.

Stagiul a fost organizat în așa mod, încât să faciliteze nu doar obținerea unei experiențe lingvistice și de formare profesională, ci și cunoașterea culturii și modului de viață francez. Stagiul a fost și o experiență interculturală, Centrul de Lingvistică Aplicată reușind să întrunească la Besançon profesori de limba franceză de pe toate meridianele, astfel având loc o comunicare și un schimb de experiență culturală. Stagiarii au putut să-și aleagă modulele, în funcție de interese și necesități, oferta de cursuri fiind destul de variată: module axate pe gramatică, comunicare interculturală, socio-cultural, civilizație, comunicare profesională, literatură, informatică etc.

Organizatorii au oferit și un program cultural foarte divers, în fiecare seară prezentându-se spectacole, filme, concerte, serate. Iar sfârșitul de săptămână era rezervat pentru excursii. Astfel am vizitat Strasbourgul cu magnifica sa catedrală Notre-Dame de Srasbourg și instituțiile paneuropene, Parisul, care în ziua vizitei noastre întâmpina cicliștii Turului Franței, locurile pitorești din regiunea Franche-Comté, vestită prin brânzeturile și vinurile sale.

Descrierea Besançonului făcută de Stendhal în secolul al XIX-lea s-a dovedit a fi actuală și la începutul secolului al XXI-lea. Orașul adie a vremuri de demult, cu stradele înguste și clădiri-martori ai anilor ce s-au perindat, multe flori, ce imprimă locului un pitoresc deosebit, oameni deschiși și primitori.

Mi-a rămas sentimentul unei experiențe aparte, ce s-ar dori rețrăită.

Angela TUDOSE,
coordonator Departamentul
Cooperări Internaționale

Studentii de la FIMM

Prodecanul FIMM, dl **Mircea Bernic**, conf. univ. dr., mi-a recomandat grupa academică a anului V „Inginerie și Management în transport” ca fiind una de frunte și pe exemplul ei să putem chema la muncă fructuoasă și alte grupe academice. Așteptările n-au fost înșelate.

Monitorul grupei, dl student **Constantin Țolină**, a subliniat, în primul rând, „unirea în grupă”. Cum s-ar spune, cu toții sunt într-un gând și o simțire. Și acest gând desigur este munca îndârjită și neobosită de zi cu zi la studii. Acuma doar se pune fundamentul, viitorul destinului profesional al fiecăruia. Monitorul spune că se mândrește cu ai săi colegi – fapt auzit astăzi nu chiar atât de des. Colegii sunt inteligenți, cu toții învață bine, cunosc ingineria, dar și mai bine – managementul în transport. Aceasta datorită interesului personal și caracterului larg al profesiei de manager: un om cu inițiativă, clarvăzător, comunicativ, deoarece el trebuie să extindă mereu aria de legături economice, comerciale etc. În plus, este bine că toți pot comunica și în diferite limbi străine (franceză, engleză, germană), doar managementul în transport are neapărat și determinativul „internațional”. Dar toate acestea vin și grație profesorilor care i-au dăscălit cu dragoste și răbdare timp de cinci ani. În primul rând, a fost numit șeful de catedră, dl **Tudor Alcaz**, conf. univ. dr. D-sa are un bagaj practic personal de management, deoarece a lucrat mulți ani în conducerea unei asemenea solide firme de transport internațional, cum este „Sovtransavto”. D-sa a fost chiar în cadrul UTM mulți ani și un sindicalist de vază, or, în management intră neapărat și compartimentul de lucru cu oamenii, ceea ce, se știe, cere multe cunoștințe în psihologia și filozofia socială.

La anul V studenții au deja un bun bagaj de practică în meserie, mulți dintre ei au chiar un loc de muncă în specialitate sau sunt deja invitați

ca imediat după ziua X (obținerea diplomei) să vină la cutare sau cutare firmă. De ce? Pentru că au un bun bagaj de cunoștințe în „Mecanica teoretică”, „Mecanica aplicată”, „Evidența contabilă”, „Managementul financiar”, „Marketingul”, „Marketingul în transport”, „Managementul resurselor umane”, „Teoria și organizarea traficului de mărfuri și de călători”, „Complexul de transport”, „Securitatea rutieră”, „Economia ramurii”, „Securitatea activității vitale” etc. Au fost exemplificate și alte nume de profesori care trudesc la umplerea acestui bogat bagaj în discipolii lor: dl **Vasile Rusu**, dna **Liliana Alcaz**, dl **Nicolae Suruceanu** ș.a.

Studenții deja lucrează asupra proiectelor de diplomă, care au la bază viața reală a întreprinderii concrete de transport, unde viitorul absolvent își face practica.

Studenta **Natalia Godorogea** susține întru totul atmosfera din grupă, pe care a desenat-o monitorul.

În aula în care discutăm erau două grupe academice (serie) și iată că intră în dialog și **Valeriu Cazacu**, student din grupa „Transport Internațional”. El spune că și-a ales profesia foarte reușit, deoarece a cunoscut-o „pe viu” la părinții săi, care sunt ingineri tocmai în această sferă. Poate că se prefigurează o dinastie...

Firmele de transport internațional sunt private și se uită „cu lupa” la noi, viitorii specialiști, care doreș să lucreze acolo. Noi însă ne putem bizui pe pregătirea temeinică pe care ne-o oferă FIMM și aceasta ne dă puteri, fiindem piept chiar și „lupei” amintite mai sus, - spune **Valeriu Cazacu**, care și-a făcut practica la SRL „Autofrahttrans”.

Oleg Bargan și-a făcut practica la SRL „Politrans” și tot ceea ce a studiat acolo plus desigur pregătirea teoretică la FIMM i-a dat încrederea că în viitor ar putea și el să fondeze o astfel de

întreprindere sau să ocupe postul de manager general într-o asemenea firmă. În Moldova există peste 500 de întreprinderi private de transport internațional. Concurența e serioasă, dar studentul a înțeles la „Politrans” că ar putea rezista într-o atare concurență, ba ea l-ar stimula în lucru. „Politrans” are acum peste 30 de camioane pentru transport internațional, magazine de piese auto, caută, adică, să-și extindă activitatea comercial-economică.

Oleg Bargan spune că-și cunoaște bine colegii și este incredincănt că fiecare dintre ei poate să-și deschidă în viitor o firmă privată sau să ajungă în postul de manager general.

Pentru a fi manager într-o întreprindere de transport, trebuie să cunoști nu numai aspectul economico-organizatoric, dar și aspectul tehnico-ingineresc al mașinilor. Studenții au o bună pregătire și în acest aspect – „Bazele proiectării mașinilor”, curs predat de către profesorul **Vasile Comendant**, „Automobilul” – curs predat de către profesorul **Igor Rotaru** etc.

Roman Capsamun a vorbit în profunzime despre transportul aerian din republică și interacțiunea lui cu transportul feroviar și auto. Viitorii specialiști studiază transportul ca proces și deci văd lucrurile destul de bine pe tot ansamblul.

Studenții studiază și o asemenea disciplină, cum este „Birotica”, în cadrul căreia surprind toate tainele lucrului de cancelarie, cum să perfecțeze anumite acte. Studiază de asemenea și „Relații cu publicul”, „Comunicativitatea”, deci obțin o pregătire, într-adevăr, multiaspectuală.

Dl **Tudor Alcaz**, șeful catedrei, și dna **Elena Jerebțov**, profesoară de „Evidența contabilă” și „Managementul financiar”, fiind de față la discuție, se adresau studenților deseori cu termenul de „colegi”. S-a declarat că acești tineri studenți vor fi ca mâine gospodari de nădejde ai republicii în ramura dată.

Studenții cunosc bine calculatorul, devenit acum instrument de lucru pentru orice specialist modern. Toate lucrările se efectuează la calculator. Nu degeaba la „Târgul tinerilor specialiști”, care se organizează la FIMM de câțiva ani la rând, firmele se înghesuie în a invita la lucru absolvenții de aici – cadre „multidimensionale”, precum i-a numit șeful catedrei.

În final, studentul **Vlad Gurdiș**, monitorul grupei „Transport internațional”, a. V, prezentă la discuție, s-a arătat interesat să scriem „două cuvinte” și despre colegii săi. Argumentul e puternic: și grupa aceasta e dintre cele mai bune la studii – note numai de „8”, „9” și „10”. Paralel cu studiile, aproape toți studenții au câte un loc de muncă, inclusiv la întreprinderile de transport sau feroviare, unde vor pregăti și proiectul de diplomă, iar ulterior sunt așteptați să se încadreze în stetele de ingineri.

Studenții ambelor grupe au subliniat calitatea universitară susținută de lectorii Catedrei „Inginerie și management în transport”, oameni care cunosc aspectele teoretic și practic ale domeniului, având în bagaj ani buni de lucru acolo.

Leo Leon

Studenta Claire Vahnée la UTM

Dra Claire Vahnée, studentă la Școala Națională Superioară Agronomică din Rennes, Franța, s-a aflat, vara aceasta, la Filiera Francofonă „Tehnologii Alimentare” de la FTMIA, într-un stagiu de documentare de două luni privind starea viticulturii și vinificației în Moldova.

De menționat că Filiera Francofonă de la FTMIA, precum ne-a declarat directorul acesteia, dl **Jorj Ciumac**, conf. dr., are foarte strânse legături cu Școala Superioară Agronomică din Rennes. Acolo își fac studiile și câțiva doctoranzi de la UTM. Schimbul de studenți este destul de intens.

Studenta franceză a asistat la examenele de susținere a proiectelor de diplomă la Filiera Francofonă, unde s-a convins, desigur, că limba franceză la noi e „ca și acasă”. În franceză a vorbit președintele Comisiei de Stat de Examinare, dl **Boris Găină**, dr. hab., membru-corespondent al AȘM, director pentru cercetări în știință la Institutul Național al Viei și Vinului, în franceză au vorbit și membrii comisiei de examinare, în franceză au vorbit și studenții-diplomanți.

Cor. „Mes. Univ.”

Aniversări

Veronica Levcenco 60

Dna Veronica Levcenco activează la Universitatea Tehnică din Moldova din anul 1968, în funcție de profesoară de limba franceză la Catedra de Limbi Moderne. În paralel, din 1997, a activat în calitate de coordonator de programe francofone în cadrul Departamentului Relații Externe (actualmente Departamentul Cooperare internațională) al UTM. Din 1999 dna Levcenco este coordonator de programe francofone în domeniul formării continue la Centrul de Perfecționare și Recalificare a Cadrelor, UTM.

Multe dintre relațiile de colaborare ale UTM cu universități, centre de formare continuă din țările francofone se datorează activității dnei Levcenco. D-sa este, pe drept cuvânt, emisara UTM la Alianța Franceză din Moldova și în spațiul universitar francofon.

Pentru merite deosebite în stabilirea și extinderea relațiilor de colaborare cu instituțiile din Franța dna Veronica Levcenco a fost decorată cu ordinul "Cavalerul Palmelor Academice" – o înaltă distincție a Franței.

Doamna profesoară se bucură de o deosebită stimă din partea studenților și colegilor. Îi dorim dnei profesoare Veronica Levcenco multă sănătate, fericire, activitate creatoare pe tărâmul educațional.

Valentin AMARIEI,
prorector pentru reciclarea și perfecționarea cadrelor,
conf. univ., dr.

Ion Stratan 60

Domnul decan FE, Ion Stratan, născut la 8 septembrie 1943, în comuna Nișcani, raionul Călărași, și-a început activitatea de muncă după absolvirea Facultății de Energetică a Institutului Politehnic din Chișinău, în anul 1965, în cadrul Universității Tehnice din Moldova, acum 37 de ani.

A susținut teza de doctor în științe tehnice la Institutul de Energetică din Moscova, în 1975, cu tema "Regimurile de funcționare a sistemelor electroenergetice complex-buclate și estimarea eficacității și dirijării lor prin intermediul surselor de putere reactivă". În 1978 este confirmat de Comisia Superioară de Atestare în funcția de conferențiar universitar, iar în 1991 – în cea de profesor universitar.

Dl Ion Stratan este unul dintre fondatorii specialității "Sisteme și rețele electroenergetice", actualmente aceasta fiind și o specializare în cadrul specialității Electroenergetică.

A elaborat următoarele cursuri:

- Sisteme și rețele electroenergetice,
- Transportul și distribuția energiei electrice;
- Partea mecanică a liniilor de transport a energiei electrice;
- Probleme speciale ale sistemelor electroenergetice.

Jubiliarul a atins succese deosebite în activitatea științifică. Este autorul a peste 100 de publicații, inclusiv 2 monografii, în limbile română, rusă, franceză și engleză.

Dl Ion Stratan conduce un colectiv de cercetare științifică de mai mult de 30 de ani, a fost conducător științific a peste 20 de contracte economice cu succese considerabile în energetică.

Un merit deosebit îi revine în munca administrativ-organizatorică, în calitatea sa de șef de catedră și decan. Pe parcursul acestei activități au resimțit o dezvoltare tehnico-materială și didactico-metodică atât catedrele din cadrul FE, cât și facultatea în ansamblu. D-sa a contribuit și la pregătirea a peste 3000 de ingineri-energeticieni pentru RM. Colectivul de profesori, serviciul auxiliar și studenții facultății de Energetică îl felicitează călduros pe decanul, prof. univ. Ion Stratan cu ocazia jubileului său de 60 de ani și îi urează multă sănătate, succese, prosperitate și fericire.

INFOINVENT-2003

În perioada 5-8 noiembrie 2003 a avut loc un eveniment marcant pentru comunitatea tehnico-științifică din Republica Moldova. În cadrul Centrului Internațional de Expoziții „MOLDEXPO” S.A. și-a desfășurat lucrările Expoziția Internațională Specializată „INFOINVENT-2003” la care au participat 54 întreprinderi și instituții din R. Moldova, România și Ucraina, prezentând peste 260 lucrări, ce vizează practic toate domeniile economiei naționale. Universitatea Tehnică a Moldovei a fost prezentă cu 30 de exponate și panouri (11% din suma lucrărilor prezentate), care reflectă rezultatele activității colaboratorilor noștri în domeniul invenției pe parcursul ultimului an. Ele au fost apreciate cu 6 diplome (primii autori: A. Lupașco, I. Bostan – 2, D. Ungureanu – 2, I. Pănășescu), 7 medalii de bronz (A. Lupașco, D. Ungureanu, I. Bostan, V. Nastas, P. Nistiriuc, S. Andrievschi, N. Martâniuc), 3 medalii de argint (I. Bostan – 2, V. Dorogan) și 2 medalii de aur (I. Bostan – 2). Pentru merite deosebite în domeniul invenției și creativității doctorii habilitați A. Lupașco și V. Dulgheru au beneficiat de medalii de aur și diplome cu mențiune.

Ministerul Industriei al R. Moldova a menționat cu Diplomă de Onoare autorii lucrării „Dispozitiv terapeutic cuantic” elaborat în Laboratorul de Micro-Optoelectronică, pentru actualitatea temei și perspectiva reală de implementare în producție. Rezultatele obținute de colaboratorii noștri i-au permis Universității Tehnice să se plaseze pe locul II în cadrul concursului anual „Trofeul pentru inovare și creativitate” organizat de AGEPI. Și totuși, rezultatele noastre sunt destul de modeste. Aceasta devine evident comparând numărul brevetelor de invenție și a cererilor de brevet de invenție pentru anul 2003. Astfel, Universitatea de Stat din Moldova are 21 brevete de invenție și 30 cereri de brevet, iar Universitatea Tehnică – 19 brevete și 4 cereri de brevet. Cauza acestui decalaj considerabil nu poate fi explicată prin lipsa potențialului intelectual al universității noastre sau prin lipsa atenției administrației față de inventatori. În trecutul apropiat colaboratorii noștri au demonstrat nu odată capacitatea de a fi primii, iar administrația, prin decizia Senatului, acoperă toate cheltuielile legate de brevetarea și menținerea în vigoare a brevetelor. Mai mult ca atât, colaboratorii U.T.M. beneficiază de prime în sumă de 500 lei pentru fiecare brevet obținut. Cred că sunt două cauze. O parte din inventatori își brevetează ideile fiind ei înșiși solicitanți, iar alții, din păcate, au pierdut interesul față de procesul inovativ din cauza lipsei posibilității de implementare a invențiilor în industria Republicii Moldova, care stagnează stabil în condițiile perioadei de tranziție, ce nu se mai termină.

Sper că în anul ce vine colectivul Universității Tehnice își va revizui atitudinea față de procesul de invenție, deoarece toți noi suntem conștienți că relansarea economiei naționale și creșterea bunăstării populației țării este posibilă numai prin inginerie, numai prin implementarea ideilor și tehnologiilor avansate.

Valerian Dorogan, prorector pentru cercetarea științifică

Gesturi frățești în continuare

O nouă donație de carte tehnico-științifică ne-a dăruit cu generozitate frățescă România prin dl **Ioan Ganea**, directorul Editurii Academiei Române.

Ca să exprimăm în cifre ar fi: 42 de titluri de cărți ale Asociației Inginerilor din România (AGIR) și 83 de titluri – ale Academiei Române. Cărți valoroase de autori români și câteva în coeditare cu Franța.

Cartea de specialitate, inclusiv cartea tehnică, nu poate fi editată în tiraje mari, cum ar fi tirajele beletristicii, de exemplu. Or, acest lucru scumpește cartea. Iar pentru noi, Republica Moldova, unde aria învățământului tehnic este destul de restrânsă, problema e acută de-a binelea. Aceasta e realitatea.

Și frații români cunosc realitatea și ne ajută mereu. Dl Ioan Ganea ne ajută ani în șir, cu toată căldura sufletească, fiind conștient de posibilitățile sale funcționale în postul de director, mai înainte al Editurii Tehnice din România, acum – al Editurii Academiei Române.

Noi îi exprimăm calde mulțumiri lui Ioan Ganea, bunul prieten al Universității Tehnice din Chișinău. În șirul cărților din donație am remarcat începutul unei opere voluminoase editoriale: Dicționare explicative tehnice (pe specialități). Vor fi în total peste 600. Ele explică termenul în limba română și dau corespondentul și în limbile de circulație internațională, inclusiv în limba rusă. Dl Ioan Ganea, fiind unul din animatorii acestei opere, a stabilit contacte cu profesorii de la UTM, care să perfecțeze partea rusă în diferitele aceste dicționare atât de multe, că vor trece peste 600.

Deci donațiile de carte evoluează în creație de carte: colaborare fructuoasă frățescă.

Cor. "Mes. Univ."

UTM la hramul Chișinăului

În razele soarelui strălucitor al hramului capitalei – 14 octombrie, alăturându-se orchestrei UTM accentuau foarte mult sărbătoarea. Orchestranții-studenți, în uniforme de sărbătoare, lor alăturându-li-se și dansatorii noștri din ansamblul "Tineretea", în costume naționale și cu mișcări iuți ca focul, acompaniați de taraful vesel, atrăgeau multă lume prezentă pe bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt, devenit un fel de estradă enormă.

UTM s-a prezentat bine în mozaicul multicolor al marelui hram. Standurile și mostrele noastre s-au situat în fața clădirii Parlamentului RM și atrăgeau vizitatorii parcă magnetic. Este vorba de informația destul de amănunțită privind structura UTM, a facultăților, caracterul și numărul impunător de specialități și specializări, calitatea instruirii teoretice și practice. Interesul pentru UTM în societatea noastră, se știe, este destul de larg și deci standurile atrăgeau. Foarte expresive s-au arătat a fi modelele noastre de tractoare și automobile pe latura designului. Dnii profesori V. Ajder și V. Podborschi împreună cu colegii și cu studenții, masteranzii, doctoranzii de

la FIMCM nu mai pridideau să dea tot felul de explicații – atât de multe se perindau valurile de vizitatori.

Frumoase mostre au avut și profesorii, și studenții de la FTMA.

Centrul "Etalon" a făcut "furori" cu o semănătoare manuală universală, care s-a dovedit a fi unicul exponat-metal în cadrul hramului, cu toate că expoziția agenților economici s-a întins de la strada Serghei Lazo până pe la Armenească.

Mai pe scurt, UTM s-a prezentat destoinic.

Cor. "Mes. Univ."

Sport

Volei: în fruntea coloanei – FTMA

Întrecerile pe facultăți la volei – fete și băieți, încheiate la mijlocul lunii octombrie, au evidențiat într-un mod strălucit **Facultatea de Inginerie și Management în Industria Alimentară**. Locul I fetele, locul I – băieții.

Meritul este al studenților respectivi, mai întâi. Ei muncesc, își cizelează neobosit talentul sportiv, paralel cu studiile. Și trebuie să subliniem că la sportivi și studiile se află în clasmament bun.

Meritul este desigur și al antrenorilor, ei doar dirijează științific dezvoltarea talentului sportiv. Dna **Tatiana Covaliov** antrenează selecționatele UTM, unde intră și băieții, și fete de la FTMA. Dna **Maria Romancenco** este antrenor la FTMA.

Însuflețitor de seamă al sportivilor este și decanul FTMA, dl **Grigore Musteață**. L-am văzut la finale – un veritabil supporter, își susținea înflăcărat echipele. Ce mult înseamnă în plan educativ această atitudine a decanului. Nu degeaba, de exemplu, sportivii FTMA au uniforme. Iar după ce s-a terminat jocul, decanul s-a apropiat părintește, i-a tipărit pe umere și le-a "scris" câte 50 de lei fiecăruia – premiu.

Îi felicităm și pe sportivi, și pe antrenori, și pe profesori, doar e o atmosferă generată în comun.

Cor. "Mes. Univ."

Editor: Universitatea Tehnică din Moldova

Tel.: 32-55-01, 48-83-57

Reporter: Marina Romanciu; Fotograf: Dorian Saranciu

Materialele le puteți expedia la redacție și prin poșta electronică pe adresa:
E-mail: mesager@adm.utm.md

Tiparul: "PRAG-3" SRL
Tel. 23-79-56, 23-79-58
com. 1588 tir. 2000 ex.